

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація:
"Свобода"
30 Montgomerie Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
FACSIMILE (201) 451-2200

PIK XCI. Ч. 15. ДЖЕРСІ СІТІ і НЬО ЙОРК, ЧЕТВЕР, 26-ГО СІЧНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 26, 1984 No. 15. VOL. XCI.

Помер визначний учений

Олександр Архімович

Розендейл, Н. Й. — Тут на 92-му році життя помер у четвер, 19-го січня, визначний учений-ботанік і український науково-громадський діяч проф. д-р Олександр 3. Архімович, залишивши в смутку дружину проф. д-р Кіру Архімович, двох доньок, сина, онуків та правнуку, і всю українську громаду, особливо український науковий світ.

Похоронні відправи відбулися в неділю й понеділок 22-го і 23-го січня в Церкві Пам'ятники св. Андрія Первозванного в Савт Бавд Бруку, і там поховано тілні останки св. п. О. Архімовича на українському православному цвинтарі св. Андрія.

Св. п. Олександр Архімович народився 23-го квітня 1892 року в Україні. Студіював він у Київському університеті природничих наук, свої студії агрономії і біології завершивши ступенем магістра в Київському Політехнічному Інституті в році 1922. Докторат з біології здобув О. Архімович в Київському університеті в 1938 році. Поруч з працею викладача по різних вищих школах України, не кидаючи О. Архімович працював науково-дослідницької та селекційно-дослідницької, і ми бачимо його на різних важливих наукових постах в Академії наук в Києві та по різних дослідницьких установах, чи це було в Більшій Церкві, чи в Житомирі, чи в Києві.

Після закінчення Другої світової війни св. п. професор левий час працював за його фахом у Іспанії, а в 1953 році переїхав до Нью

Олександр Архімович

Йорку, де він був незвичайно активний на форумі Української Вільної Академії Наук (був її президентом), Наукового Товариства ім. Шевченка, Українського Технічного Інституту, Українського Історичного Товариства тощо. Проф. д-р О. Архімович як учений має багато друкованих наукових праць, які появлялися по багатьох наукових періодиках у вільному світі. Писав св. п. проф. д-р Архімович також на науково-популярні теми, в тому дискусійно-науковому журналі "Свобода", та до інших українських періодиків. Перелік усіх наукових праць проф. д-ра О. Архімовича становить дуже імпозантний список, який і його почесні членства по багатьох престижних наукових установах у світі. З відомою почесною членством в Академії наук в Києві та по різних дослідницьких установах, чи це було в Більшій Церкві, чи в Житомирі, чи в Києві.

Відбудеться кінцеве засідання

Крайового Громадського Комітету

Філадельфія (ПС КГК). — Президія Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках повідомляє всіх членів керівних і контрольних органів, що ліквідаційне засідання Комітету відбудеться в суботу, 28-го січня ц.р., в Головному Канцелярії Українського Народного Союзу в Джерсі Сіті, Н.Дж. Початок точно о год. 11-й перед полуднем.

В порядку наради передбачено підсумки діяльності Комітету в 1983 році, звіт фінансових оборотів і звіт з переведеної контролю. Од-но з найважливіших справ цього засідання буде рішення, чи перевести повну ліквідацію Комітету, чи залишити його існування в якійсь формі.

Повідомляється також, що кінцеві сесії Вашингтонського комітету відбудуться у п'ятницю, 3-го лютого ц.р., в заді св. Софії, 2615 30-та вулиця Н.В., о год. 6:30 увечері. Просити всіх членів Вашингтонського комітету, як також усіх тих громадян, які в будь-який спосіб співпрацювали з Вашингтонським комітетом, прибути на ці сесії.

Рочестер відзначить роковини незалежності унікальною програмою

Рочестер, Н.Й. — Західом місцевого Відділу УК-КА при співпраці всіх організацій відбудуться в суботу, 28-го січня ц.р., святкування незалежності й соборності України унікальною програмою при співпраці дивізійного хору "Бурлака" та жіночого хору "Ясин" з Торонто.

Хор "Бурлака" під орудою Олега Хмеля, що існує при Станції Братства Дивізійників УНА, широко відомий із своїх виступів на високому мистецькому рівні в багатьох громадах.

Жіночий хор "Ясин", під диригентурою Олени Глібович при церкві Успіння Богоматері за п'ять років свого існування має за собою велике число гарних виступів.

Обидва хори спільно й індивідуально виконують

ряд традиційних колядок, щедрівок і народних пісень та пісень присвячених роковинам незалежності в обробках відомих композиторів, таких як: Кошиць, Леонтович, Стеценко, Людкевич, Бортиянський, Гнатиченко.

В першій частині програми будуть виконані колядки і щедрівки у супроводі рецитатив.

Друга частина — це народні пісні й пісні присвячені роковинам незалежності. В основному їх виконуватиме хор "Бурлака", солістка Оксана Рогатин-Макогон.

Святочна промова — о. протоієрей Федора Коваленка.

Святкування відбудуться в аудиторії школи Іст Ридж о год. 7-й увечері. Вступ для дорослих 6 доларів; для молоді вступ вільний.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ Америки, яка повністю підтримує політику Советського Союзу, а в американському політичному житті обмежується виключно до критики політики власного Уряду, виставила своїх кандидатів на президента і віцепрезидента ЗСА і зареєструвала їх у федеральній виборчій комісії. На президента вже кілька кандидатів підряд, від 1976 року, кандидату перший секретар цієї партії, 73-річний Гас Голл, а на віцепрезидента негритянка комуністична активістка 40-річна Анджела Дейвіс. Г. Голл заявив у ньюйоркській квартирі що "світ може не пережити нової чотирьохрічної каденції президента Рональда Регена". Політичні спостерігачі кажуть, що кандидати комуністичної партії те й робитимуть, що вести кампанію пропаганду кампанію проти Р. Регена і підтримуватимуть ліберальних кандидатів.

ЗВЕРНЕННЯ

УКРАЇНСЬКОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ
КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ
АМЕРИКАНСЬКОЇ ГРОМАДИ

Українці Америки!

На останніх нарадах Екзекутиви Української Американської Координаційної Ради, що відбулися в грудні м.р., намічено план діяльності на біжучий 1984 рік.

При цьому стверджено, що багато місцевостей в ЗСА все ще не мають в себе організацій, які об'єднували б всю громаду даної місцевості з різними відділами та індивідуальним членством і репрезентували б свої громади, подібно, як це робили в минулому відділи УКА.

Тому, що відділи УКА тепер не репрезентують в цілості громад, а справа організаційного охоплення цих громад в системі Української Американської Координаційної Ради є дуже важливою, Екзекутива УАКР звертається з проханням і апелем до активістів і людей доброї волі заснувати такі організації в себе, де їх ще немає і повідомити про це Екзекутиву УАКР.

Організації засновані на статуті УАКР стають автоматично представниками УАКР в праві репрезентувати всю громаду в даній місцевості з різними відділами та індивідуальним членством.

До часу оформлення таких громадських організацій ці функції можуть виконувати тимчасово будь-які організації, які співзвучні з принципами УАКР.

Не потребуємо доказувати, що від вашої підтримки залежатиме даліший розвиток і діяльність УАКР. Придбанням якнайбільшого числа членства і збіркою акцій членських вкладок ми скріпимо наші сили, що зможуть впливати на УАКР і її провідників здійснити наші плани і задуми. Успіх цих заходів залежить від вашої всебічної підтримки і співпраці, яких у вас прохаємо і яких від вас очікуємо.

За скорі пологодження справи і повідомлення нас про ваші заходи будемо щиро вдячні. За додатковими інформаціями просимо звертатися до нашого бюро в Нью Йорку на адресу: Ukrainian American Coordinating Council, 140 Second Ave. New York, N. Y. 10003.

Екзекутива

Української Американської Координаційної Ради

Відбулося пленарне засідання

Ради Директорів УІА

Нью Йорк (УІА — Р. С. КГК). — У п'ятницю, 20-го січня ц.р., відбулось перше у році пленарне засідання Ради Директорів Українського Інституту Америки (УІА). Засідання відкрив і ним проводив інж. Володимир Назаревич, президент Інституту. Секретар УІА, інж. Марія Гончаренко задала розіслана копія протоколу з трьох попередніх засідань усім членам Ради Директорів і вони були з малими поправками одностайно прийняті.

Зенон Баб'юк, скарбник Інституту, подав фінансовий звіт за останній рік, який виявив невелику надвишку. Більшість видатків пішла на адміністрацію, конче направи будинку і переведення численних освітніх курсів.

Д-р Юрій Кушнір, новобраний голова Організаційної комісії УІА, відчитав листу кандидатів на членів Інституту, які присутні одностайно затвердили. Серед них довгими членами були: Іванна Джус, д-р Дмитро Коструб'як (Мериленд) д-р Андрій О. Левницький (Чикаго), д-р Ярослав Миндз (Ньюарк), д-р Ярослав Музичка (Огайо), д-р Мирослав Прокоп, інж. Степан Сливко (Мериленд), д-р Богдан Целевич, д-р Богдан Фараонов (Чикаго) і Надія Троян як член-прихильник.

Лідія Савойка, голова Комісії успішної опіки, розповіла про великий успіх імпреси "Різдво навколо світу", яка відбулась 21-го грудня з участю біля 700 присутніх і яка спопуляризувала серед неукраїнської публіки не тільки Інститут, а й українську громаду в Нью Йорку, але взагалі українську справу і її культурну спадщину. Вона показувала вірші з часописів на різних мовах. У цих дописах автори висловлювалися дуже прихильно про це святкування.

Рел. Роман Чайковський, який перейняв провід Комі-

сії громадських зв'язків від її довіреного голови д-ра Ростислава Солянського, розповів про працю, яку він з його заступником Юрієм Мартинюком та іншими членами Комісії планують вести в майбутньому, а саме: крім інформацій до преси про діяльність Інституту, вони далі продовжуватимуть організацію молодих професіоналів українського походження (другої, третьої і четвертої генерації), які досі не знали ані не чули про існування в Америці українців, а зокрема їх організації та установ, приєднуючи їх до Інституту, а тим самим до української громади.

Дальший хід наради був спрямований на реорганізацію адміністрації Інституту для повного задоволення його членів і прихильників і гармонічного функціонування згідно із зобов'язаннями законами і вимогами Міської податкової комісії. Рішення проборити зміни на краще у цій ділянці, керуючись порадами і вказівками адвокатів.

Цікаві й корисні поради і пропозиції подав член Ради Директорів інж. Андрій Пашук, голова Комісії опіки над будинком УІА.

Найбільший натиск в дискусіях і постанововх директорів клялося на збільшення кількості членства і приєднання відповідних фінансів, потрібних для переведення намічених планів. Дискусанти висловлювали надію, що тепер, коли закінчуються акції збирання грошей різними українськими організаціями, українська громада буде щедріша з пожертвами на цілі Українського Інституту Америки.

Особи, які бажали стати довіреними членами Українського Інституту Америки, можуть одержати відповідні анкети та пересилати свої пожертви на адресу: Ukrainian Institute of America, 2 East 79th St., New York, N.Y. 10021; тел: (212) 288-8660.

ДИПЛОМАТИ В МАРОККО говорять, що щонайменше 60 осіб загинули під час протирядових демонстрацій і заворушень на протязі останніх двох тижнів, які були викликані підвищенням цін на продукти харчування в Марокко. Основні заворушення відбулися в великих містах півночі країни. В неділю, 22-го січня, король Марокко Гассан ІІ обвинуватив марксистсько-ленінських агітаторів, послідовників іранського лідера аятолли Хомейні та сіоністичних агентів у підбурюванні марокканського населення до демонстрацій та бунтів. Але одночасно король признав посередню основну причину заворушень, повідомляючи, що ціни не будуть підвищені. Після цього спокій повернувся в марокканські міста.

РОЗПОЧАЛАСЯ ЧЕРГОВА СЕСІЯ КОНГРЕСУ ЗСА

Вашингтон. — В понеділок, 23-го січня ц.р., тут знову розпочалися наради 98-го Конгресу ЗСА, другі і останні в цьому році перед президентськими виборами.

Наради почалися спокійно в Сенаті, але в Палаті Репрезентантів спікер Томас О'Нілл "оживив" їх своєю заявою про те, що Конгрес в наступному місяці таки буде змушений розглянути справу неефективної політики Уряду на Близькому Сході і застановитиметься над виведенням з Бейруту американських морських піхотинців, життя яких загрожене терористичними актами місцевих і позамісцевих екстремістів, які, до речі, перевели трагічний самовбивчий замах на головні квартири ЗСА і Франції. При тому Т. О'Нілл пригадав присутнім конгресменам про загибель в цьому атентаті 241 американського вояка і підкреслив, що Палата Репрезентантів не може довше спокійно приглядатися до цієї справи.

Лідер республіканської більшості в Сенаті сен. Говард Бейкер натомість заявив, що Сенат покине не думавши резолюції про війну і перебування американських збройних сил поза кордонами ЗСА, зокрема в Лівані. На підставі цієї резолюції американський вій-

ськовий мирний контингент має право перебувати, якщо це таке бажання Уряду, в Лівані, згідно в Бейруті, до квітня 1985 року.

Президент Роналд Реген заявив лідерам обидвох палат Конгресу в телефонічній розмові, що він надіється на позитивну співпрацю з ними в дусі двопартійності і шуканні позитивної розв'язки в усіх важких питаннях. Р. Реген поїде до Капітолію і особисто розмовлятиме з республіканськими і демократичними лідерами Конгресу.

Є три основні проблеми, над якими застановлятимуться законодавці в найближчому часі: Ліван і перебування там так званого мирного корпусу чотирьох держав; проблеми в Центральній Америці і високій дефіцит в урядовому бюджеті. Друга сесія триватиме тільки 135 днів в цьому році, щоб таким чином дати можливість тим конгресменам і сенаторам, які стають до перевиборів, зайняти своє передвиборче кампанію.

Політичні спостерігачі кажуть, що навіть коли Палата Репрезентантів прийме резолюцію про виведення американських морських піхотинців з Бейруту, то вона не перейде в Сенаті, якщо взагалі прийде до голосування.

В АМЕРИЦІ

УРЯДОВІ РЕЧНИКИ підтвердили, що президент Роналд Реген зустрінеться у першій половині квітня ц.р. у Вашингтоні з прем'єр-міністром Таїланду Премом Тінсулендою. Обидва лідери мали зустрітись в листопаді минулого року, коли Президент ЗСА відбув свою подорож до Азії, але в останній хвилині Банкок був скреслений із списку відвідин Р. Регена. Офіційно було подало до відома, що Президент мусить скоротити свою подорож з огляду на важливі справи у Вашингтоні.

В ПОНЕДІЛОК, 23-ГО СІЧНЯ ц.р., сенатор Даніел Еванс, республіканець з Вашингтону, був зареєстрований в друге. Перший раз він склав присягу під час номінації його губернатором на місце померлого сен. Генрі Джексона, тепер він склав присягу вже як легально обраний на це високе становище. Після переведення присяги сенатором Стромом Тирмондом, республіканцем з Південної Кароліни, який виконує тепер функцію президента Сенату, 58-річний Д. Еванс включився активно в наради 98-ї сесії Конгресу.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ додали до листи держав, які підтримують міжнародний тероризм Іран, Ісламську державу, у якій панує терор аятоли Хомейні не тільки проти власного населення, але також проти інших демократичних країн світу, зокрема ЗСА. Крім того Іран вислав своїх терористів до багатьох країн арабського світу, зокрема до Лівану, де вони виконують різні акти терору. Речник Державного департаменту Джан Гюз заявив, що рішення про включення Ірану до списку терористичних країн запало після того, як офіційні чинники цієї держави не тільки підтримували, але й схвалювали методи насильства.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕГЕН перешле Конгресові на другий тиждень новий бюджет Уряду на фінансальний 1984-85 рік, який включає по стороні розходів 925,5 мільярдів доларів і збільшення дефіциту на 180 мільярдів доларів. Офіційні речники Білого Дому заявили, що Уряд робитиме всі заходи, щоб понизити дефіцит, який стоїть на перешкоді дальшого розвитку американської економіки. На думку цих речників підвищення федеральних податків, як це рекомендують демократи, не є доброю розв'язкою цієї проблеми.

НЕМАЄ НАЙМЕНШОГО сумніву, що Чарльз 3. Вік, директор федеральної інформаційної агенції, порушив існуючі моральні й інші правила, яких відроків притримувалася агенція, коли він сам на свою руку, без відома інших високих урядовців, записував на магнітофонну стрічку телефонічні розмови між високими урядовцями, а навіть членами кабінету президента Рональда Регена, — заявили члени урядової комісії, яка перевіряла цю справу. Загально вважається, що згадана агенція порушила також інше зарядження, яке каже, що знищування всяких секретних документів і записів повинно відбуватися за виразним дозволом Уряду. У випадку Віка це не сталося і він, на думку комісії, повинен відповісти перед судом і конгресовою комісією за свої вчинки.

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ Республіканської партії розпочав акцію за реєстрацію нових членів до партії і кампанію за реєстрацію виборців, які значно можуть допомогти президентові Рональдові Регенові при перевиборі на президентське становище в листопаді 1984 року. Стратегія Республіканської партії думають, що їм вдасться на протязі п'ятих місяців зареєструвати принаймні два мільйони нових, переважно молодих членів.

ЛАСН ФАВЛЕР, американський вояк, частина якого stationed в Західній Німеччині, признав під час допитів німецької поліції, що він видавав історію зі скопленням для того, щоб відвернути увагу своєї дружини, яка турбувалася його довгою відсутністю. Спочатку Фавлер намагався переконати поліцію і кореспондентів, що німецькі паціфісти, які ведуть майже систематичні протестні акції проти ядерної зброї, зокрема проти розміщення американських ракет Першінг-2 і крилатих, силою схопили його і тримали в якомусь баварському селі і погрожували вбити, якщо американські засоби масової інформації не помістять інформації про їхні протести. Тепер Фавлер мабуть стане перед судом і відповідатиме за вдуманий ним, "політичний жарт".

Ю. АНДРОПОВ ВІДГУКНУВСЯ

Москва. — Советський лідер Юрій Андропов відповів у вівторок, 24-го січня, на запитання президента Рональда Регена покращити відносини з Советським Союзом, заявивши, що Кремль шіпінт діалог з З'єднаними Стейтами Америки, але він потребує "практичних дій" з американського боку, щоб переконатися, що Вашингтон поступатиметься ширше.

У письмовому тексті, представленому у формі інтерв'ю з органом советської комуністичної партії газетою "Правда", Ю. Андропов не запропонував жодних нових варіантів на переговорах про ядерні ракети середнього зсягу, а також щодо інших питань, про які велися переговори і зривання яких викликало нерозуміння відносин між ЗСА і СССР.

Але висловлювання Андропова були не такі різкі, як інші попередні висловлювання советського керівництва, особливо промова міністра закордонних справ Андрія Громика, яку він виводив у Стокгольмі на конференції в справах безпеки в Європі.

Висловлювання, які приписують Андропову, який

не появлявся публічно вже п'ять місяців і який працює подібно з важко хворий, були проведені офіційним советським агентством ТАСС напереліт і опубліковані в середу у "Правді". Агентство ТАСС представило цей матеріал як "відповіді на питання", тобто розмову Андропова з кореспондентом "Правди". Таке представлення справи означає в советській практиці, що відповіді були дані у письмовій формі.

Андропов висловив декілька думок, які спрямовані на покращання відносин. Відносно ракет середнього зсягу він сказав, що Кремль готовий укласти угоду на "конструктивній, взаємно прийнятній основі". Але щоб уможливити це, сказав Андропов, ЗСА та їхні західні союзники повинні "повернути готовність попернутися до стапелів", як існувало першопочатком розміщення американських ракет типу Першінг-2 і крилатих ракет у Західній Європі.

Державний департамент заявив, що він ступило заяву Андропова і поки що стурбований від будь-яких оцінок заяви советського лідера.

Чиле і Аргентина підписали договір

Рим. — Чиле та Аргентина підписали в понеділок, 23-го січня, у Ватикані договір дружби, а також вони обіцяють розв'язати мирним шляхом цілову суперечку про територіальну приналежність трьох маленьких островів у стратегічно важливому місці водного шляху через протоку Бігль на крайньому кінці південноамериканського материка. Цей мирний договір був запропонований Папою Іваном Павлом II ще п'ять років тому.

Офіційні представники Ватикану наголошували на тому, щоб обидві сторони використали "сприятливі умови і закінчили остаточний договір про протоку Бігль, яка сполучає Атлантичний океан з Тихим на самому кінці Південної Америки".

У короткому договорі на двох сторінках міністри закордонних справ Аргентини Данте Кануто та Чиле Жайме Вальє Лосанде заявили, що обидві країни вирішили зберегти і продовжувати свої відносини в неперервному мирі та постійній дружбі.

Така заява новина відкрити шлях до "дипломатичної фази" посередництвах ду-

силь Ватикану. У своєму виступі під час підписання угоди Державний секретар Ватикану кардинал Агостіно Касаролі сказав: "Якщо пропуститися на нагода, труднощі розв'язання цього спору можуть стати серйозними, можливо нездоланими".

Кардинал Касаролі сказав, що ця угода, підписана міністрами обидвох країн, включає "зобов'язання перед світовою громадською думкою та перш й все перед нашими народами".

Папа Іван Павло II розпочав свої старання погодити обидві країни ще п'ять років тому, які уніфікували підписанням перехідної угоди. Папа не був присутній на церемонії підписання угоди, але Ватикан заявив, що він продовжуватиме активно співпрацювати з обидвома сторонами для виготовлення і підписання остаточного договору.

Кажуть, що протока Бігль була в останній раз розв'язана, поки там не проводилися розвідувальні роботи, бо обидві країни не мають технічних засобів роботи це. Протока Бігль 130 миль довжати і від трьох до восьми миль ширини.

У СВІТІ

ПІСЛЯ ДЕВ'ЯТЬОХ днів неперервного очікування на появу шасієвця виграти інтерв'ю допері в сумі 11 мільйонів доларів, чаренті повстав канадський волей вантажного авто, 57-річний Стюарт Келлі та його дружина 54-літня Ліанн, які представили квиток з виграним номером канадської міжпрофесійної лотереї. Це був найбільший вигрив за всю історію лотерей в Північній Америці. Номінальну суму Келлі заявив на пресовій конференції, що вони, не маючи дітей, вирішили більшу частину виграну розділити між своїми родичами і певну суму віддати на допомогу сирітським домам.

ЗАПОПАДНУВ 1. ЗАДАВАЛОСЯ, ринучу боротьбу в Китаї з "культурним зачистенням", яка розпочалася після пленуму комуністичної партії в Китаї в жовтні минулого року, раптом миттєвременно вважалося на невизначений час. Західні дипломати і кореспонденти повідомляють, зі столиці Китаю Пекину, що розпочата енергійна боротьба проти західних вартостей і напрямків у житті китайського суспільства сторіччя. Більше проблем і шкоди, ніж вона надіялася розв'язати. Тисячі вчителів були розіслані партійним керівникам і редакторам газет, у якій сказано, що заборонено обмежувати наголошено на суспільство нового кампанії і що виявилось недоцільним її продовжувати. Виявляється, що нова "культурна революція" припинена тимчасово.

ТРОХИ БІЛЬШЕ РОКУ в Іспанії при владі соціалістичний уряд Феліпе Г. Гонсалес, який зробив уже багато для скріплення демократії в цій країні після довгого періоду військової диктатури генерала Франко. Недавним рішенням кроком змінення небезпечки військового перевороту правих генералів була зміна структури командувальних військовими силами країни. У понеділок, 23-го січня, під час невеликої церемонії був представлений новостворений генеральний штаб оборони, новий орган керівництва збройними силами країни, були затверджені три начальники штабів окремих родів військ — сухопутної армії, військовоповітряної флотії і флоту. Зміна в структурі командувальних має на меті встановити пряму контролю уряду над збройними силами Іспанії і таким чином зменшити можливість військового перевороту і створити міцну базу для молодого восьмилітнього демократії Іспанії.

СВОБОДА

svoboda.usps (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00
UNA members \$1.25 a month. Change of address — \$1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00
UNA members \$1.25 a month. Change of address — \$1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Розкол в еспанській комуністичній партії

Від 1939 року, часу програти еспанських комуністів, що їх поточно називають „люмпістами“, комунізм в Іспанії не міг прийти до тієї ідеологічно-політичної сили, яка в нього була після виходу мілітарного повстання ген. Франсіска Франка в 1936 році.

На дніх, — як повідомляють американські часописи — група еспанських комуністів, опозиціонерів до еврокомунізму, заявила свою „вірність“ московській комуністичній партії і її світовій політиці, створивши нову комуністичну партію в Іспанії.

Провідником нової партії, яка у протиставу до назви старої партії — еспанська комуністична партія — тепер прийняла назву тільки як комуністична партія, став Ігнасіо Гальєго, 69-річний комбатант з еспанської громадянської війни в роках 1936-39.

Організування нової партії позначило офіційне зривання в еспанському комуністичному русі, який тепер поділений, так як у Греції, на промисловий і проеврокомуністичний відлами. Підкреслюючи причину розламу Гальєго сказав, що стара партія втратила зв'язок із „революційним корінням“ та на ділі перестала бути марксистсько-ленінською партією у своєму політичному напрямі.

На думку цього комуністичного провідника, вибір еврокомунізму еспанською комуністичною партією та її відокремлення від Москви спричинили спад чекства до тієї міри, що в останніх виборах в 1982 році ця партія здобула тільки чотири мандати. Представники нової партії заявили офіційно, що Советський Союз є „природним союзником і приятелем усіх комуністів“.

Хоч згаданий „сеньйор“ Гальєго не поставив у сумнів законності короля Хуана Карлоса, його партія визнає республіканську форму правління, що відрізняє її від всіх інших політичних партій в Іспанії, включно з еспанською комуністичною партією, яка являє і публічно підтримує конституційну монархію в Іспанії.

Нова партія каже, що її членство виноситься 25,000 тоді, коли оригінальна партія нараховує 80,000 членів. Як можна було сподіватися, Москва відразу підтримала новостворену комуністичну партію та її критичне відношення до монархії.

Жерардо Іглесіас, якого перевибрано генеральним секретарем еспанської комуністичної партії на цьому останньому конгресі, на якому стався розлам, заявив, що нова партія — це нічого нового, а тільки „вправи в мертвій теорії“.

На відкритті нової партії члени-комуністи гаряче оплескували Советський Союз, делегати якого тут відігравали роль „офіційного учасника конгресу“ нової партії. Комуністичні уряди з Центральної і Східної Європи і Азії також були заступлені на конгресі. Не було там лиш Румунії, яка, хоч і є під комуністичним режимом, часто провадить дещо іншу політику від СССР і його сателітів, особливо в закордонній ділянці.

Іглесіас заявив, що нова група під проводом Гальєго зтягне своїх членів і прихильників у катакомби та як ізольована партія вона не матиме жадного політичного впливу на загальну політику Іспанії.

Здавалось, що ці мінімальні домагання прийме Тимчасовий уряд, але так не сталося. Тимчасовий уряд під проводом тодішнього російського міністра війни Александра Керенського не тільки злетіковав собі домагання Української Центральної Ради про надання автономії для України, але саму Українську Центральну Радю не хотів визнати як законно-правну репрезентантку України.

Таке вороже ставовище Тимчасового уряду до України викликало велике обурення серед українського народу, тому, хоч не заборонив Керенський, скликав Другий Український Військовий З'їзд, який відбувся в дніх від 18-го до 23-го червня 1917 року. Делегати цього З'їзду доручили Українському Генеральному Військовому Секретаріату опрацювати докладний план переведення української війська, а Українській Центральної Раді — не звертати уваги на Тимчасовий уряд у Петрограді, а проголосити автономію України. Спираючись на рішення Другого Всеукраїнського Військового З'їзду — Українська Центральна Рада 23-го червня 1917 року проголосила свій Перший Універсал до українського народу, в якому проголосила автономію України.

Проголошення автономії України дуже занепокоїло Тимчасовий уряд, який відразу ж вислав до Києва своїх представників під проводом Керенського, щоб домовитися з Українською Центральною Радою в деяких справах; по переведенні розмов з цими представниками — Українська Центральна Рада в своєму Дру-

Іван Олексинин РОКОВИНИ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ І СОБОРНІСТІ УКРАЇНИ

гому Універсалі з 16 липня 1917 року проголосила, що Тимчасовий уряд погодився на автономію для України, на Український Генеральний Військовий Секретаріат і на переведення земельної реформи. На основі інструкції, яку пізніше видав Тимчасовий уряд, територія автономної України мала б поширюватися тільки на п'ять губерній, а саме: волинську, київську, подільську, полтавську і частину чернігівської, а Український Військовий Секретаріат мав би бути тільки органом зв'язку між Українською Центральною Радою і Тимчасовим урядом у Петрограді.

Події в тому часі скоро мінялися. У жовтні 1917 року Тимчасовий уряд вже не мав ніякої ескзекутиви. Німеччина, щоб викликати революцію і знову розкопати Росію, допомогла перекласти Ленінові в заплембованому вагоні з Швейцарії до Петрограду, де той очолює т. зв. „Жовтневую революцію“. Дня 25-го жовтня за юліанським (старим) стилем, а 7-го листопада за григоріанським (новим) стилем більшовики захопили Петроград, заарештували членів Тимчасового уряду, крім Керенського, який втік до Фінляндії, і проголосили Російську Советську Республіку. На місці Тимчасового уряду станула Рада народних ко-

місарів з Леніном на чолі, яка вже 10-го листопада 1917 року заключила перемир'я на воєнних фронтах. Українська Центральна Рада довго не могла рішитися укласти окремих мир з Центральними державами, себто з Австро-Угорщиною, Німеччиною, Болгарією і Туреччиною, щоб не зразити до себе представників Антанти, які по укладу Тимчасового уряду в Петрограді переїхала до Києва й почали навізувати зносини з Українським Урядом.

Найважливішою справою для антантських представників було те, щоб Український Уряд зорганізував кілька корпусів війська, які разом з чеськими й польськими військовими частинами, складеними з колишніх полонених воєняків, зайняли місія на румунську і південно-західному фронтах, стримали на деякий час наступ військ Центральних держав та частково відтягли б на захід французький фронт.

Українська Центральна Рада свідомо того, що в дуже короткому часі приїде до удару з більшовиками, дня 20-го листопада 1917 року ухвалила свій Третій Універсал, в якому проголосила Українську Народну Республіку на просторі, заселеному в більшості українським народом, який в тому часі був під володін-

ням Росії все ще в федеральному зв'язку з Росією. До важливіших постанов у Третньому Універсалі належать: що до Установчих Зборів законодавча влада належить Українській Центральної Раді, а виконавча — Генеральному Секретаріату; вибори до Українських Установчих Зборів визначено на 9 січня 1918 року; загарантовано свободу національного розвитку всім іншим народам, які жили в Україні. Урочисте проголошення Третнього Універсалу відбулося дня 22-го листопада на Софійській площі в Києві в присутності війська й народу.

Коли в Росії, на півночі України, устигнув більшовицький уряд, він почав насилати в Україну своїх агітаторів, які ширли демагогічні гасла не тільки між робітниками, але також між воєняками. Занархізоване цим кличами воєняцтво залишало фронт і безладними ватагами мандрувало додому, доконуючи по дорозі різні бешети. Більшовицьким агітаторам вдалося скликати в другій половині грудня 1917 року з'їзд робітників, селянських і воєняцьких депутатів до Києва, але, коли більшість депутатів зорієнтувалася в розкладі роботи агітаторів, збаламушена меншість лишила Київ і виїхала до Харкова, де створила „Український радянський уряд“. Московський Совет Народних Комісарів відразу визнав цей „уряд“, і вислав до його розпорядження „свої озброєні відділи“, які почали завоювати простори Полтавщини й Херсонщини, спричинюючи анархію в селянстві наладнану адміністрацію на тих просторах.

(Продовження буде)

ським редакційним складом і кореспондентами. У той же сам час побіч цієї упривілейованої редакції цілком по-мачушиному в ЗСА трактували неросійські відділи, які якесь надзвичайний і при тому не надто важливий додаток до панівної в СССР нації.

Як по-мачушиному трактували в Вашингтоні неросійські редакції Радіо Свобода, свідчить порівняння їхніх людських спроможностей з таким же „Радіо Вільна Європа“. У польській редакції працює яких 90 осіб, в редакції таких малих народів як болгар, словаки й чехи по 40 до 50 осіб. Звичайно, сучасні керівники американських радіостанцій бачать необхідність виправити цю шкідливу насаперед для Америки персональну політику в неросійських редакціях Радіо „Свобода“, зокрема в українській редакції. Як зазначає директор „Радіо Свобода“ Джордж Бейлі, в найбільшому часі мають значно збільшити редакторський склад українського відділу. Запропоновано ший ряд молодих людей, котрі мали б увійти у редакційну колегію. Проте, навіть якщо ці пропозиції будуть реалізовані, то в найкращому випадку редакційний склад українського відділу збільшиться на

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Закінчення на 5.

Дещо про Сурмача та його „Сурму“

Чув я давніше про жартильний вислів, що, мовляв, бути в Нью Йорку і не бути в „Сурмі“, — це майже те саме, як бути в Римі і не бачити Папи. І справді, відвідуючи в Нью Йорку наших дітей, Мирославу з її мужем Ляркою Чолганом та наших сватів, д-ра Іларіона і Рому Чолганів, ми мали можливість побувати в Ньюйоркській опері в суботу, 8-го жовтня, у неділю ми були на Св. Літургії у Св. Юрі, а відтак наш сват вразі завіз нас до „Сурми“, де ми познайомилися з Мирославом Сурмачем, власником цієї славної книгарні. У понеділок, у день Колумбуса, ми відвідали інституції, де студіювали наші Лярко і Мирослава. Нью Йорк в той час був дещо спокійніший, ніж звичайно, бо якраз тоді помер був люблений ньюйоркцями кардинал Кук. Наш сват, як і його родина, вічує як і оцінює глибший сенс культури взагалі, а української літератури і мистецтва зокрема. Будучи захищений діяльністю М. Сурмача, подарував нам при від'їзді його книжку п. з. „Історія моєї „Сурми“ — спогади книгара“. Обкладинку і мистецьке оформлення книжки виконала Ярослава Сурмач-Миллс, а до друку підготував її Іван Смолій. Опублікувало її Видавництво „Сурма“ 1982 року. Самий вигляд обкладинки і книжки є гарний, чепурний та містить світлі і гарні ілюстрації доні автора Ярослави Сурмач-Миллс. Книжка має 191 сторінок друку з чисельними і цінними світлинами.

Уже на початку мушу признатися, що це вже досить давно я мав нагоду читати таку цікаву українську книжку і безперечно хотів сказати, що від Сурмачевої книжки годі відірватися і її читати, „від дошки до дошки“. Зацікавленим поприбав пояснити, чому це так. По прочитанні книжки М. Сурмач виявився надзвичайно цікавою і мудрою людиною сьогодення. Він не має якоїсь особливої претенсії до чужоземності. Він — людина поміркована, відкрита, щира, працьовита, толерантна і послідовна. Він поводить і говорить так, як він мислить, не вживаючи „рукавичок“ дипломата чи бізнесмена-купця. Мене кортить назвати його справжньою або правдивою людиною. Його мислення є цікаве, допитливе — і це тоді, як він був ще молодий і сьогодні, коли йому вже дев'яност. Його обсерваційний хист має щось спільного з хистом продуктивного дослідника-науковця. Аж жаль, що він не мав сприятливіших обставин життя. Його обсерваційне оточення, природи квітів і бджіл, різних людей, включно з екологічними натяками на його „Сурму“, сподвижників і заслугують на увагу вченого природника чи агронома.

Книжка Сурмача складається з 30-ох частин, власне статей, які творять окремі і завершені теми, як наприклад: Дещо про мій рід, Перші кроки в Америці, Перші книгарські почини, Як виглядає Нью Йорк, Руханкове Т-во „Січ“, у Нью Йорку, Про писанику... Українська Бесіда в Нью Йорку, Українська пісня і музика поставили мене на ноги. Перша українська радіопрограма. Як виїхали нові платівки хору О. Кошиця. Дещо про особисте життя. Перші вакації і родина трагедія „Моя „Сурма“ як світова центральна. Товарищескі мистецькі життя в „Сурмі“. Добра катальог. Я мав також серйозний удар. Перша бандура в Америці. Дещо про мистецьку творчість моєї дочки Ярослави Сурмач-Миллс, та багато інших.

Емоції М. Сурмача глибокі як море, а при тому опановані, гарні, чисті як кристал і також такі людські, що це хіба тільки українська людина може виразити їх так сльоквентно, тепло і з неспрхованою любов'ю батька до своєї дитини, чи дитини до батька і матері.

Я не знаю добрих критеріїв чи поради до занотовування, обсервацій, документування і взагалі писання історії. Сурмача на мою думку, своєю пам'яттю, пописками, документами у його спосіб справді писав історію українського емігранта в ЗСА. Він не пише сухо, користуючись фактами і датами. Він пише соковито, щиро, переконливо і правдиво. Яка шкода, що в нашому народі є так мало Сурмачів, які занотовували б для пам'яті народу речі і події, які треба знати і пам'ятати. Від Сурмача можна так багато навчитися. У своїх споминах він згадує цікаві епізоди-зустрічі з дуже цікавими одиницями нашого народу, як О. Кошиця, М. Гайворонський, Л. Мишуга, С. Демидчук, Л. Добрянський та інші, хоч би славний актор Іван Голуб і його дружина.

Для соціолога чи дослідника громадської діяльності М. Сурмач і його книжка є прекрасним джерелом знань і різних інформацій про життя і пережиття, клопоти, різні людські потреби, тугу і почуття самотності емігранта в новій країні поселення. Тут і там М. Сурмач про це посередньо інформує, наприклад, про потребу молитовників співаників, грамофонних платівок, бо пісня інколи є великою розрадою, книжка в рідній мові, преса, театральні твори і вистави, концерти, добрі реферати, вишивки, танки, церква, взагалі мистецтво, різні зустрічі, які навіть не підешення, це незначне намагає на кончесть бодай прислухатися до потреб друга, третього і дальших поколінь, щоб вони трималися при рідній спільноті.

Крім тих різних речей, що зробили М. Сурмача відомим, — він має прекрасний хист оповідача та має матеріал на три книжки, які, я сподіваюся, що переживань“.

Смолій представляє закоханість української людини в народному інструменті, в українській мелодії. Бандура була Ярові духовим поборником і колом Ляоля (вона полька) йому забрав бандуру, він поволі нидіє, а вкінці вмирає. Але бандура не залишається самотньою, по Льоніній надумі, за Льонініним дозволом, вона переходить в руки наступного покоління — її сина.

Оповідання „Правдивий артист“ — симпатичне і дотепне. Антін Розмарек під фанфаронадною ввіслюкою „правдивого артиста“ схирає свій правдивий „факс“ — кишенькового зложу.

Найсильнішим із цієї збірки, є оповідання „Зрада“. Це Смоліве оповідання можна б назвати предтечею основних мотивів у дальших його творах, бо на йому сильний знак, сильна печать лихоліття, що його зазнавав український народ від кремлівського дауна. І в цьому оповіданні на тлі советського „владування“ в українському селі Іван Смолій накреслює злочинні вчинки енкаведиста Сторова; за його наказом із допомогою сільського шумовини вивозять із села українську інтелігенцію. І в цьому саме творі починається письменникове постійне наголошування замітного в усіх його дальшій творчості — соборництва, в рамках якого автор накреслює постаті галичан і наддніпрянців, за якими сумний досвід розпачування советського режиму. Бобенко, українець, хоч він ніби помічник енкаведиста Сторова, намагається усунути підозру, що впала на Любу і Павла Юрських. Ще заки їх заарештовано, Бобенко їм радить, щоб вони виїхали з села, але намарно: Павло не вірить, що їх, невинних ні в чому осіб, може чекати лихо. Коли арештують Павла, Бобенко у в'язниці в розмові з Павлом намагається дати йому вказівку, як це Павло встояти, як не заблукатися у цих кошмарних советських лабіринтах, у цьому „раю“. Бобенко каже: „Помітилися гірко діти пшеничної землі. Зло на світі існує. Воно вселилось. Але жити треба! І ось живемо...! Вибачте, Павле Івановичу, не тільки живемо, але й усміхаємося. Ми змужніли. Ми переродилися“.

(Продовження буде)

Любов Колеська

ІВАН СМОЛІЙ — ПИСЬМЕННИК РЕАЛІСТИЧНОГО ІДЕАЛІЗМУ

II.

У черговій збірці І. Смолія „Манекени“ (Буенос Айрес, 1956) — основа психологічна. Автор занурюється у підсвідомість сучасної людини і гостро відчуває її гризами нахресні страждання, початок якого завжди у якійсь провині, іноді у власній, інколи в чужій. Герой Смолієвих оповідань намагається знайти розв'язку конфлікту, в який опали, розгадати свою провину. І так Зубер, постать із оповідання „Будівничий сонячного проспекту“ (Оповідання, що нагадує Ібсенівські твори), хоч посередньо не винуватий у самогубстві Сальмона, але в якійсь мірі він до нього причинився; все своє майно, здобуте роками праці, він віддав у користування санаторію в горах. І з матеріальних достатків він не залишає собі нічого, але йому даруються дві любові — його дружини і сина, який, покинувши дім, вертається знову до батьків.

„Блудний син“ — оповідання терпке своїм болем. Михайло Дзюбина, крадькома покинувши матір і свою рідню, виїжджає до Америки. І коли корабель залишає береги Європи — „прийшла остання хвилинка. Він (Михайло) пройшов вузькою кладочкою на корабель. Кладочку піднято, загуділо гудки, корабель здринувся і поспував від берега. На очі тоді набили вперше сльози. Він стер сльози шорсткою, похолоду і стовп ошмілю, задивлений на шматок землі, незнане місто“. Покинувши дім „без материнського благословення“, Михайло Дзюбина весь час має викиди сумління. Усі свої злидні, нещастя він приписує власній провині. І коли тепер названий „Майком“ Дзюбина помирає, біля нього був його друг — „бон“ Колибар, і ще володощи, що „тихо плакати, як втомлена голова Майка Дзюбини хилилася все нижче до...“

сну під тужливу колісанку: „Поїхав за гори, за ліси за море, ждали го през довгий час“. Бо хоч Майк Дзюбина загублений у чужому морі і його душу прожерло почуття вини — його думки не покидають рідного села, а зустрічають рідні ниви, і тому, коли він вмирає, його в далеку дорогу супроводить пісня його побратимів із далекого українського села.

Найсильніше в цій збірці оповідання „Манекени“. У ньому Смолій представляє сьогодишню змеханізовану людину, її холод. Це і висловлює автор устами одного з манекенів, коли той каже Джекові (героєві цього оповідання): „Твоя правда. Рух, це ще не все. Тасмения в тому, що ще треба мати душу. А що це таке душа? Це внутрішнє тепло, не тілесне, а оде живе, проймає тепло людських почуттів співчуття до другої людини, любови, що ними обдаровані люди. Але це внутрішнє тепло поволі вистигає, холодне. Правда, Джеку?“

Оповідання „Останній бій“ основане на події Другої світової війни, коли шаліло нацистське брутальне насильство. На кані події виринають дві постаті, два брати — Ганс і Курт. Гітлерівський „Дранг нах Остен“ Ганс сприймає як щось неминує і з стоїчним спокоєм йде до війська, бо є приказ, проте він не захоплюється юберменшескими „дїсалами“. Курт, натомість, гітлерівський фанатик. У своїх листах до Ганса він записав його такими словами: „ми непереможні! Ніщо не встоїть перед нами. І гордий за свій народ“, а відтак: „Я побував у Сербії, де згинув наш батько. Його могли й не міг відшукати. Та я поставив йому пам'ятник з купи сербських бандитів, що загорджували нам шлях. Я задоволений, я помстив смерть“. Або: „А тут ми прийшли до багатства, тут простори, що ждуть нашого плуга. Україна! Прекрасна земля. Ти не уявляєш собі її багатства“. Вкінці Курт, не дочекавшись своєї мрії, щоб... плондрувати Україну, гине на північному фронті, до останку вистрілюючи свої набой, до останку вбиваючи людей. Це припадково в кінці на екрані бачить Ганс і, наче приймаючи на себе вину за всі невинні жертви, що їх викінчував Курт, він кількакратно стріляє в екран, а потім накладає на себе руку.

І, вкінці, останнє оповідання з цієї збірки, для якого відбудається на скатилинці: „Жрець сліпої богині“. У ньому, як і в оповіданні „Блудний син“, переплітаються два психологічні мотиви. Характеризуючи українсь-

кий народ, жид-крамар каже до колишнього судді Копача: „Він не такі, як інші... Він чогось шукає всі...“ Копачі є одним із цих людей, що постійно в житті шукають правди і справедливості, але самі в собі вони не можуть її віднайти. Він розпачає, приписуючи собі вину, що йому не пощастило вирвати із гестапівських лабів свою дочку Зоряну, яку заарештовано за її участь у підпільному українському русі. Знеможений почуттями вини, він спечоче: „Я мучусь...досюгоди. Мені здається...я винен. Ця думка не покидає мене ніколи. Серце не витримає пекучого болю“. І в хвилині його смерті приходить до нього правда, приходить відповідь: „Хто я? Я той, що ти ним не був, а міг бути. І твій другий я. Ми обидва — повіки одного ока. Коли людина підведе їх, між ними замерхить подвійний світ. Важко бачити правду за життєвим мерехотом. Але повільно і нехвилю змикаються знову повіки. І аж торкнуться об себе смертнохолодні, розкривається перед ними світлана Правда“. Але крім його страждання із-за його провини, в нього тем туга за українським словом. Копач каже: „Тут, у тому місці, і слово рідної землі, заверле, спотворене, кинене на дно, як безвартісна монета минулих монархів, дзвеніло нараз серед людської гуці, аж старий Копач приставав з несподіваним і тремким радості, прислухаючись нішком до розмови незнайомих земляків“. Копачеві навіть „оті постаті в халатах і ярмуках“, що зустрічалися між юрбою, по крамницях, промовляли як давно забуті символи покинутої батьківщини, де чорногуз над солом'яною стріхою, де, наподоблюючи йому, зажерений над крининою журавель, де вітраки махають крилами, як розвіяними полами!“

І ще одна збірка оповідань „Зрада“ (Буенос Айрес, 1959). Перша з них — „Бандура“. У ньому найголовніші особи — це Яро, його дружина Ляоля і... бандура, грізна суперниця Ляоля. Заздрість доводить Ляолю до того, що вона забороняє Ярові виступати з бандурою на концертах чи навіть грати на ній вдома. Спочатку, закохана в Яра, Ляоля була очарована й бандурою. Вона слухала і — „Звуки впади дрібні-дрібні, наче сім'ячко, тендітнішкові...“ Яро грав щось живе, веселе, Павза, а потім вдарили врісткі грімкі акорди, брязнули струни, зів'язавсь вихором. Грізна, героїчна козацька дума з дивного відтінку смутку, маєстатична в зображенні людських

ПРОТОКОЛ

РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛИСЯ НА СОЮЗІВЦІ В ДНЯХ ВІД 5-го до 11-го ЧЕРВНЯ 1983 РОКУ

(7)

8. ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Звіт головного контролера д-ра Богдана Гнатюка

(Звіт з перевірки Союзівки за час від 1-го січня 1981 року до 31-го грудня 1982 року)

Перевірка в діловому 1982 році охоплювала:

- а) Перевірку рахункових і банкових книг.
- б) Адміністрацію готелю та інвентар товарів.
- в) Стан будинків, плавання, тенісові корти, відбавковий корти, водну і каналізаційну систему та стан доріг.
- г) Рух гостей на Союзівці на протязі 1982 року.
- р) Перевірку інвентури всього майна Союзівки, а головню крамницю, кухню та продаж альбомів і напівків.
- д) Літні табори для дівчат і хлопців, курси тенісу, курси українського народного танку й мистецтва та розвагово-культурну працю на Союзівці.

На підставі точної перевірки головних касових книг приходів та видатків, підручних, щоденних книг вилат і виплат та всіх рахункових трансакцій встановлено, що всі фінансові операції Союзівки є вписувани до рахункових книг прибутків і видатків правильно з відповідними прилогами. За кожний день і місяць є виготовлені точно фінансові звіти. Рахункові книги дають докладний образ усіх фінансових операцій та точний фінансовий стан Союзівки.

Прибутки і видатки за 1982 рік Зіставлення на кінець звітного року 31-го грудня 1982 р.

Прибутки:	
Мешкання і харчування	401,724.30
Крамниця (торг)	29,205.22
Бари (напитки)	89,029.04
Бара-буфет	17,144.29
Різні прибутки	3,333.74
Разом	\$540,436.59
Позичка (УНС)	32,000.00
Готівка в касі	2,000.00
Разом прибутки і депозити	\$574,436.59

Прибутки і видатки по місяцям за 1982 рік		
	Прибутки-депозити	Видатки
Січень	19,176.27	23,142.18
Лютий	12,873.65	15,684.70
Березень	9,795.86	14,188.92
Квітень	19,955.30	27,773.92
Травень	23,467.24	35,775.58
Червень	48,891.59	48,291.25
Липень	103,464.51	74,564.60
Серпень	141,915.56	82,884.43
Вересень	106,103.32	163,883.09
Жовтень	47,264.05	56,615.15
Листопад	21,275.65	29,744.63
Грудень	20,253.49	24,768.50
Разом	\$574,436.59	\$597,316.95

Позичка в УНС	32,000.00	2,000.00
Готівка в касі	2,000.00	
Разом прибутки і видатки за 1982 р.	\$540,436.59	\$597,316.95

Видатки:	
Платні (нет)	89,892.94
Харчі (закуп)	108,619.50
Бари (закуп напівків)	29,754.57
Бара (перекуска)	5,754.91
Бара-буфет	12,582.45
Крамниця (закуп товарів)	21,735.52
Кухня й їдальня	6,224.58
Прибрання кімнат	31,050.44
Податки від платень	28,584.29
Податки (sales tax)	31,158.27
Податок від реальності (Союзівки)	32,732.93
Забезпечення Союзівки	24,523.52
Транспорт	3,403.83
Опалення, газ і світло	63,639.09
Хворобове забезпечення	2,316.83
Кошти адвоката	1,085.24
Телефон	6,683.03
Канцелярські прибори	4,079.39
Розвагові імпрези	2,296.96
Направи	32,126.67
Оголошення	632.84
Розбудова Оселі	26,601.87
Закуп устаткування (меблі і т.п.)	21,838.62
Зворотні	4,146.95
Банкова затримка (чеків)	5,335.54
Банкові оплати	516.17
Разом	\$597,316.95

Зворотні (гостей)	7,199.36
Разом видатки за 1982 рік	\$590,117.59

Розподіл видатків Союзівки	
Видатки Союзівки розподіляються на:	
Готелі і оперативні витрати	\$541,677.10
Закуп устаткування для кімнат (меблі і т.п.)	21,838.62
Розбудова Оселі	26,601.87
Разом видатки:	\$590,117.59

Рахунок чистого прибутку Союзівки із узгодженням банкових книг

Баланс з 31-го грудня 1981 р.	25,117.75
Прибутки за 1982 рік	540,436.59
Позичка в УНС	32,000.00

Разом прибутки (1982 р.)	\$597,554.34
Видатки за 1982 рік	595,316.95
Баланс 1982 р.	\$2,237.39
Невиплачений чек	229.26
Депозит в банку	2,182.86
Баланс на 31-го грудня 1982 р.	\$4,649.51
(за банковим розрахунком)	\$540,436.59
Разом прибутки	\$540,436.59
Разом видатки (готелів)	541,677.10

Баланс до розрахунку чистого зиску \$ (-1,240.10)

Баланс на 1982 рік

Разом прибутки в 1982 р.	\$540,436.59
Разом видатки за 1982 р.	590,117.59

Баланс на день 31-го грудня 1982 р. (недобір) \$ (-49,681.00)

Прибуткова готівка була депонована у двох банках і салда в цих банках на день 31-го грудня 1982 року вносили (за банковим зіставленням):

Елленвіль Нац. Банк	\$9,743.17
Невиплачені чеки	5,984.22
Салдо на 31-го грудня 1982 р.	\$3,758.95
Кінгстон Трост Комп. (31-го грудня 1982 р.)	1,890.56
Разом в банках на чекових контах	\$4,649.51

Інвентаризація майна крамниці і бари

а) Крамниця:	
Інвентар з січня 1982 р.	\$13,136.96
Видатки-закуп 1982 р.	21,735.52
Інвентар — січень 1983 р.	-21,065.65

Видатки проданого товару 1982 р. \$13,806.83

Зіставлення:	
Рахунок чистого прибутку — 1982 р.	29,205.22
Видатки за проданий товар — 1982 р.	13,806.83

Чистий прихід з крамниці за 1982 рік \$15,398.39

б) Харчі:	
Інвентар (січень 1982 р.)	3,681.60
Видатки в 1982 році	108,619.50
Інвентар (січень 1983 р.)	-7,558.89

Зужито харчів в 1982 році на суму: \$104,742.21

в) Бари:	
Інвентар (січень 1982 р.)	13,136.96
Видатки в 1982 році	35,509.48
Інвентар (січень 1983 р.)	-12,853.43

Видатки на закуп напівків в 1982 році \$35,793.01

Зіставлення:	
Приходи в 1982 році	\$89,029.04
Видатки за напівки	35,793.01

Чистий прихід з бар в 1982 р. \$53,236.03

Рух гостей на Союзівці на протязі 1982 року

	Дорослі особи	Діти
Січень	146	42
Лютий	154	4
Березень	4	—
Квітень	35	4
Травень	190	7
Червень	351	60
Липень	341	51
Серпень	237	118
Вересень	405	32
Жовтень	424	19
Листопад	192	9
Грудень	42	—
Разом	2,521	346

Статистика руху гостей на Союзівці обіймає всіх, що провели свої вакації-відпочинок на Оселі більше як один тиждень.

Підсумки та рекомендації

а) Загальний прихід Союзівки в 1982 році був на суму \$540,436.59 (в 1981 році — \$564,123.70) видатки в 1982 році вносили \$590,117.59 в порівнянні з видатками з 1981 року (\$561,164.15) на \$28,953.44 більше. Рік 1982 закінчився недобором. Причиною мінуєвого балансу є в першу чергу великий вклад гроша в розбудову Союзівки, більші видатки на забезпечення реальності, збільшення виплати працівникам, а головню зріст цін на опал, газ, світло і харчі.

б) Союзівка, як в минулих роках так і в 1982 році як літня відпочинкова Оселя була в першій мірі атрактивним центром української молоді. Літні табори для дівчат і хлопців, курси українського народного танку, курси тенісу і курси українського мистецтва пройшли надзвичайно успішно із замінним збільшенням учасників курсів, а в першу чергу покращення програми курсів. З великим успіхом відбулися в часі Дня Праці плавацькі змагання та тенісовий турнір, при великій участі змагунів та гостей. Культурно-розвагові імпрези були на високому мистецькому рівні, з участю кращих мистецьких сил. В цих імпрезах брали також участь мистецькі одиниці молоді. В 1982 році на Союзівці понад 30 товариств та українських організацій відбули свої з'їзди та зустрічі, з участю понад двох з половиною тисяч учасників. Рівнож в 1982 році відбулося 7 весіль на Союзівці.

в) З головніших праць, виконаних протягом 1982 року на Союзівці, це перебудова і відновлення кімнат в

головному будинку, частинна віднова кімнат в будинках „Полтава“ „Ворохта“ й „Київ“. Рівнож проведено направи тенісових кортів, хідників, проводів на воду, встановлення нових вікон, упорядкування площі біля будинків, малювання будинків на зовні. Проведено прочищення дерев біля будинків і на Оселі, встановлено сітки на вікна та виконано ряд конкретно потрібних напів.

Разом на розбудову, направи, утримання і закуп устаткування до кімнат та покращення загального вигляду Союзівки видано в 1982 році 80,567.16 доларів.

Рекомендації:
1) Дороги на Союзівці від головного будинку до „Веселки“ і „Києва“ вимагають ґрунтовної направи, тому рекомендується покрити їх асфальтом.

2) Відновити дитячий басейн та заінсталиувати нові фільтри.

3) Дах над головним будинком, „Ворохтою“ і „Веселкою“ затікає, тому треба негайно приступити до направи даху.

4) Приступити до будови кращих приміщень для молоді, яка перебуває в таборах чи на курсах.

5) Призвудитися над будовою нового мотельного готелю (що було вже давніше пропонувано). Приступити негайно до перебудови та поширення їдальні, бо тепершня їдальня не тільки що є вже замалою; а брак охолодження, вогкість та довге чергування і вичікування гостей в часі обідньої пори є джерелом постійних нарікань гостей.

На закінчення звіту хочу підкреслити питома вагу Союзівки для членів УНС і української громади і тому звертаюся з проханням присвятити більше уваги проблемам, що зв'язані з добром і дальшим ростом нашої відпочинково-розвагової оселі Союзівки. Контрольна Комісія особливо звертається з апелем та закликом до української молоді до численної участі в таборах та курсах, а членство УНСоюзу і українське громадянство провести свої вакації і відпочинок на Союзівці.

Звіт головного контролера

о. Степана Біляка

(З перевірки В-ва „Свобода“)

Рік тому я з волі делегатів 30-ої Конвенції УНСоюзу почав свою другу каденцію, як член Головної Контрольної Комісії цієї нашої „Української заморської твердині“, яка в наступному 1984 році відмічуватиме 90-ліття своєї праці і служби своїм членам, своїй громаді і своєму народові.

Як у попередній, так і в теперішній каденції мені приділено перевірку важливої „четвертої домени“ нашого Союзу, його Видавництва, що охоплює редакції щоденника „Свобода“, англомовного „Українського Тижневика“, дитячого місячника „Веселка“ та альманахів, їх адміністрацію і друкарню.

Коли мова про редакції наших періодиків — вони самі за себе звітують своїми виданнями і кожний має можливість і нагоду їх оцінювати. Я згадаю тільки про редакційний склад кожного з цих періодиків. Отже:

Редакція щоденника „Свобода“ працювала в звіттовому часі в складі редакторів: Зенон Силик — начальний редактор та редактори (за часом їхнього затрудження): Любов Колесняк, Володимир Левенюк, Людмила Воляська, Тамара Кардашинець, Антін Мізак (новий переселенець з України, прийнятий на працю пів року тому) та додатковий редактор: Іван Келрин, який дома пише редакційні і авторські статті, це двоє редакторів, які працюють в редакції по два дні в тиждень: д-р Володимир Душник (понеділки і четверги) та Ольга Кузьмич (середа і п'ятниця).

Редакція англомовного „Українського Щоденника“:

Романа Сохан-Гадзевич — начальний редактор і співредактори: Юрій Богдан Зарицький та Марта Коломис.

Редакція „Веселки“, місячного журналу для дітей, уже 30-ий рік працює під незмінним проводом відомого нашого публіциста і письменника проф. Володимира Барагури при співпраці іншого педагога-письменника проф. Романа Заваловича.

Адміністрація працює під незмінним проводом Люби Лапчик.

Друкарня під-довготітним проводом Анатолія Домарського.

Докладні цифрові дані прибутків і видатків нашого В-ва подані в звітах наших ексекютивних урядовців. Скажу тільки, що перевірка касових книг потвердила точні записи всіх прибутків і видатків.

Для інформації залучую до цього звіту викази читачів наших періодиків у звіттовому році в порівнянні з попереднім (1981) роком. Виявляється, що тільки кількість читачів „Українського Тижневика“ тепер уже постійно збільшується, а читачів щоденника і місячника постійно зменшується.

Залучую також таблицю коштів видання альманахів УНС на 1983-рік, тираж якого цим разом уже обмежено до 5,000. До того часу альманахи появлялися в повному тиражі „Свободи“.

Відповідні рекомендації щодо Видавництва Контрольної Комісії подасть під час річних нарад та запропонує відповідні резолюції.

ВИКАЗ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ“

	1981	1982
Члени УНС	9,086	8,641
Жінки і молоді	3,055	2,782
Передплатники	1,471	1,339
Кольпортаж	178	189
Майбутні	20	25
Гратіс і виміна	90	100
Інші	230	230
„Голови“ — адреси місцевостей	305	310
разом	14,435	13,616

ВИКАЗ ЧИТАЧІВ „УКР. ВІКЛІ“

	1981	1982
„УКР. ВІКЛІ“	5,620	5,818
„ГОЛОВИ“ — адреси місцевостей	62	70
разом	5,682	5,888

з того:

Членів УНС	3,879
Не-членів	1,939
разом	5,818

ВИКАЗ ЧИТАЧІВ „ВЕСЕЛКИ“

	березень 1982	березень 1983
Передплатники	703	727
Даром і виміна	189	195
Премії (будучі члени)	2	1
Школи	117	73
Кольпортаж	11	6
Нові-незаплатені	6	3
разом	1,028	1,005

„СВОБОДА“ SALE ON STANDS

	September 1981	March 1982	March 1983
Arka Toronto	3 copies	3 copies	3 copies
Arka N.Y.	20	20	23
Arka U.B.S.	3	2	2
Bazaar	3	2	3
Chang Jae Lee	15	20	30
Dnipro	3	3	3
EKO	10	15	15
Alvarez	15	15	15
Jack	10	10	10
Suma	10	13	20
Veselka	50	60	60
West Arka	10	5	5
	152 copies	178 copies	189 copies

КОШТИ ВИДАННЯ АЛЬМАНАХА НА 1983 РІК

Формат: 9 x 6, 272 ст. - обк. Наклад: 5,000

Склад І ст. \$8.00 — (274)	2,192.00
Ломка \$2.00	548.00
Папір до комп. і кваси \$2.00	548.00
Друк і переплет — Порт Ситі Прес	7,653.98
Окладка — Б.Титла	200.00
Бронзові конверти (7/8 x 10/8) і їх друк	384.05
Зворотні конверти 6 1/4 x 1 1/2	124.21
Цінники, листи до секр., підпр.	275
Адресування	125.00
Пакування і експедиція	272.00
Кореспонденти і редакція	2,000.00
Пошта	1,012.23
Адміністрація	175.00
Звороті Альм. і листів (Дю мейл)	684.75
Разом	\$ 16,239.22

ПРИХОДИ — ДО 3/18/1983

Оголошення	\$ 1,713.20
Альманах	16,515.50
Пресовий Фонд	3,590.50
Разом	\$ 21,819.20

Кошти видання 16,239.22

Чистий дохід \$ 5,579.98

ДОПОВНЕННЯ ДО ЗВІТІВ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ

Д-р І.

готова розглядати і схвалювати, але поклікала комісію, яка має цю справу розглянути. Звернувся з закликом до всіх членів Головного Уряду, щоб вони розглянули цю справу і поставили до неї серйозно. Він переконаний, що коли буде така Дирекція, справи УНСОюзу в Канаді виглядатимуть багато краще.

В. Сохан — головний секретар не мав доповідання до звіту, але попросив присутніх, щоб з огляду на те, що багато часу буде присвячено плянам на майбутнє, вони перечитали і докладно познайомилися з деякими розділами його звіту, а саме з розділами: „Переведені зміни” та „Виконані постанови 30-ї Конвенції”, як теж „Наші плани на найближче майбутнє”.

Уляна Дячук — головний касир попросила, щоб усі докладно познайомилися з її надрукованим звітом, щоб можна було його передискутувати і висвітлити всі неясні справи. З огляду на те, що зближається кінець першого півріччя 1983 року, вона подала, що на кінець квітня 1983 р. майно УНСОюзу сягнуло суму \$48,600,000. Сума дивідендів в баченні року становить \$725,000. Ця сума є вища, яку попередніх роках, а це тому, що тепер дивіденду виплачувано за іншою схемою і на іншій базі. Ця дивіденда базується на віку грамоти, віку члена, на класі забезпечення та на висоті вкладки і висоті нагромадженої резерви. Вона є більше справедлива для тих членів, які вже довше є в УНСОюзі.

Подала, що вона є членом Нешенал Фратернал Конгресу і на протязі останніх трьох років входила до його Екзекутиви. Це дало їй змогу поробити зв'язки з діями інших братських організацій, які можуть допомогти УНСОюзові інформаційно про їхню працю. Вона теж є членом Екзекутиви Нью Джерського Братського Конгресу і членом Екзекутиви Крайового Громадського Комітету для вшанування жертв Великого Голоду в Україні в його 50-річчя.

С. Гавриш — головний організатор не мав окремого доповідання до його друкованого звіту. Просив присутніх, щоб познайомилися з його звітом, головню його бою сторінкою, де він висловлює справу пошукування організаторів членів УНС.

Головний пресдник передав провід нарадами д-ромі М. Куропасю, заступникові головного пресдника і той попросив до дальшого звітвання головних радних.

Олена Олек-Сквіт не мала додатку до свого надрукованого звіту.

Проф. Т. Шмагала не мав додатку до свого надрукованого звіту.

А. Джула сказав, що помімо того, що його слово може бути найкоротше з усіх тут сказаних, але це не означає, що він нічого не робив для УНСОюзу на протязі минулого року. Він особисто допомагав секретарям у праці, головню тим, які тільки що обняли секретарство у Відділі. До цього часу він приєднав 9 нових членів і приобщив, що приєднав більше. Сказав, що одержав запрошення від готелю Гільтон, щоб наступну Конвенцію УНСОюзу відбуду в Півтсбурзі. Попросив, щоб Екзекутива написала до них листа і подала, чи УНСОюз заміряє відбуду там Конвенцію, чи ні.

Головний радний І. Олександр висловив, що він не має виготовленого звіту, тому що він хворів впродовж довшого часу аж до самого річного засідання Головного Уряду.

Головні радні С. Іванців, В. Гаврилик, В. Квас і Текля Мороз не мали доповідання до їхніх звітів.

А. Кейбіда сказав, що він гордий з того, що може подати тут до відома, що Зенон Онуфрик і він, як члени Нью Джерського Етнічного Дорадчої Ради, причинилися до того, щоб зладжено-прокламация, якою визначено день 15-го травня 1983 р. офіційним Днем Вшанування Жертв Великого Голоду в Україні в роках 1932-1933. Цю прокламацию, яку підписав губернатор стейту Нью Джерзі Томас Кейн, відчитав голова Дорадчої Ради Джордж Палас під час меморіальних святкувань в неділю, 15-го травня 1983 р., що відбулися у Православному Центрі в Баунд Бруку. Тоді теж Роберт Заховскі, директор Нью Джерського Бюро для етнічних справ, подав до відома, що губернатор Кейн покликав спеціальну комісію, яка має на меті вглядати у шкільні підручники, щоб вишукувати неправильні історичні дані про народи Східної Європи, які були насильно включені до Советського Союзу. Це є перша того роду Комісія не тільки в Нью Джерзі, але в цілій Америці. Звернувся з проханням до всіх українських груп рідних стейтах Америки, щоб старалися мати вгляд у її справу.

Окремо поградував гол. редакторів „Українсько-го Тижневика” Ромі Сохан-Галдзевич за видання дуже добре опрацьованого числа, повністю присвяченого Великому Голоду в Україні в роках 1932-1933. Він особисто роздав понад 50 примірників того числа членам Етнічної Дорадчої Ради, членам Бюро стейтського секретаріату і губернаторові Кейнові та цілому його штабові.

На кінець сказав особисті вітання Управі Союзові за змодернізування кімнат у головному будинку.

Анна Гарас сказала, що її звіт, який був надрукований, говорить виключно про її діяльність в УНСОюзі. Натомість їй прийшлося багато більше працювати з огляду на те, що в УНСОюзі постали такі обставини, які унеможливають організування нових членів, а навпаки, треба рятувати тих членів, які ще в УНСОюзі і хочуть залишатися членами. Є заклади в терені, що УНСОюз займається політкою. На її думку, треба найперше подумати, а тоді діяти. УНСОюз має різних членів, які є різних релігійних віроповідань, різних політичних переконань, і з тим треба рахуватися. УНСОюз не є політичною організацією, а суспільно-громадською, і при тому ще й фінансовою. Сказала, що у „Свободі” з 9-го квітня 1983 року була поміщена резолюція Екзекутиви УНСОюзу в справі оформлення Крайового Громадського Комітету для вшанування жертв Великого Голоду в Україні, і участь в ньому представника УНСОюзу з цього приводу вона одержувала телефони від деяких членів, які висловлювали їхнє невдоволення. Теж є невдоволення з того, що всі передплатники „Свободи” одержали листи із закликом складати дані на потреби згаданого Комітету. Завважила, що ще в 1981 році постав такий Комітет при УКА і не треба було створювати ще один Центральний Комітет, та й до того брати в ньому теж участь. На тому поважно терпіти УНСОюз.

Т. Максимович не мав доповідання до звіту.

Д-р А. Лозинський не передав до друку свого звіту і тому відчитав його тепер:

Звіт головного радного Аскольда Лозинського

На самому початку теперішньої каденції Головного Уряду Українського Народного Союзу, головний пресдник та Екзекутивний Комітет УНС висіли відповідні постанови, якими невизначено заявлено хто вишлов переможцем, а хто переможений на останній Конвенції. І хоч логічно господарські фінансові установи, які включають людей різних політичних та релігійно-ідеологічних переконань і віроповідань, майже без винятків стараються задержати цей плюралістичний характер, бо їхнє завдання служити

цілому народові, все ж таки Український Народний Союз в особі свого головного пресдника рішився стати на фронті боротьби з своїми власними членами. Пише головний пресдник у листі з 1-го вересня 1982 р.: „Як вам відомо, Головний Екзекутивний Комітет (у минулій каденції А.Л.) ствердив обвинувачення супроти групи одинадцятих та звернувся до Конвенції вилити свій вирок перевибом або невивибом цих одинадцяти осіб на бажані пости. Вибори говорять самі за себе. Без сумніву ці вибори становлять мандат Головному Екзекутивному Комітету...”

Для ілюстрації виконання цього мандату подаю слідуючий, майже комічний, приклад. Відділ 245 УНС з Нью Бритин, Конн., звернувся до мене листовою проханням на їхнє відзначення 75-ліття існування та виголосити відповідне слово і привіт від Головного Уряду УНС. На закінчення запрошення написано: „Якщо Ви готитеся і час Вам дозволяє то, прошу Вас, написати до мене своє рішення, тоді я звернуся до Головної Канцелярії, що нашим бажанням є Вас вітати як представника...” Я вислав позитивну відповідь. На жаль, головний пресдник УНС не погодився на це, і на моє місце запропонував свою „скромну”, хоч не бажану особу.

Вищенаведений приклад комічний тому, бо він вказує на громадську виробність головного пресдника, який, на жаль, до того посту ще не доріс.

Все ж таки головний пресдник надав тон. В перших місяцях теперішньої каденції проголошено „поробити всі дальші необхідні заходи для поновного оформлення репрезентативної громадської централі...” та приділено дотацію в сумі 2,000.00 дол. на діяльність Комітету Правопорядку. „Свобода” вилала редакційну статтю про вищезгадану резолюцію під заголовком „Резолюція на потребу” де сказано: „Після 30-ї Конвенції УНС та в ситуації, яка існує сьогодні в нашій громаді, ця резолюція дуже на часі і дуже на потребу, зокрема на те, щоб не було сумнівів...”

Мабуть завершенням опрокинення всяких сумнівів було поміщення з похвалою у „Свободі” статті Блаженішого Мстислава під заголовком: „Ще про звернення Ієрархії Української Католицької Церкви” де церковний достойник Митрополит Мстислав пише: „Чому по імені не названо „лицарів злочинного абсурду”, які ставлять водночас свічку Богові й сатані?... до сьогоднішньої темної ночі в житті української громади в ЗСА, ночі, яка вгледжує людини цієї волі довершувати злочини в нашому громадському середовищі, довели провідників т.зв. „Визвольного Фронту”, абсолютна більшість яких складається з людей з католицькою метрикою. Саме вони знайшли собі на потребу гурток собі угодників з православною метрикою, готових до всього на все, щоб догодити учителям злоби і ненависті... з їхньої спільної лабораторії виходять отруйні випари, спрямовані передусім на нищення передових і офірних у нашій громаді людей, на олгоуваження заслужених патріотів, а в тому числі й осіб на найбільших церковних становищах. Від української „Калафії” треба нарешті розпочати самоочищення і лікування української людини від присущої їй зловисної примети — несприятелення злу...” Дійсно глибокі слова, сповнені християнською любов'ю, Блаженішого Глави та Батька української церкви, яка об'єднує всі прошарки громадянства включно з „визвольно-фронтовиками”

Уже 6-го квітня 1983 року головний пресдник разом з Екзекутивним Комітетом довершили свою боротьбу з УКА та випередили всі інші українські організації, включно з мельнікською ОДВУ, закликаючи до створення нової централі, яку згодом переіменували на Українсько-Американську Координаційну Раду, очолену головним пресдником УНС. І хоч така потягнення головного пресдника УНС даувало велику частину нашої спільноти, бо ж чейже УНС не є одною чи другою партійною фасадом. Тим, які мали нагоду спостерігати громадське поступовання головного пресдника УНС впродовж останніх кількох років, останні рішення були зовсім консеквентні, хоч можливо не зовсім раціональні. У переговорах між Екзекутивою УКА та Комітетом за Правопорядок головний пресдник відіграв парадоксальну роль. Замість змагати бути посередником між політичними противниками, головний пресдник УНС змагав до глибшого розкладу. Ось, для прикладу, на першому засіданні відновлених переговорів в цьому році речники майже договорилися задержати полеміку щодо УКА бо тай в часі між зустрічями. Все таки головний пресдник УНС сказав ні, і демагогічна писанина на сторінках „Свободи” не вгасала. Били УКА, били „Визвольний Фронт”. Невдоволення „зловисний дід” зачепив молодечу організацію — СУМ.

Колись „Батько-Союз” був дійсно батьком, який тішився добробутом та клопотався недостатками всіх українців в Америці чи Канаді. Сьогодні цей Батько став вітчимою та особистою зброєю патологічної ненависті до „Визвольного Фронту” головного пресдника УНС. Чому наші кредитівки, які охоплюють всіх українців, можуть задержати певний рівень професійності та доброзичливості понад партійні порахунки? Відповідь ясна: можуть, бо їхні проводили до цього дорослі. Можуть, бо їхні проводили не бажують накласти своїх партійних приналежностей чи симпатій другим. Натомість УНС сьогодні знаходиться в руках людини майже хворої у своїй ненависті, який готов використовувати свій громадський пост для власного задоволення та інтересів.

У Союзі, очоленому теперішнім головним пресдником, який рівночасно очолює установу т.зв. Український Американський Координаційний Комітет, що роздвоює українську громаду, немає місця для членів Організації Українського Визвольного Фронту. Рівнож важко дивитись, як УНС — організацію, яку впродовж майже цілого століття будували люди з візєю встановлення всегромадського господарського фундаменту, знищили впродовж задержань п'ять років безвідповідальності та громадсько невироблених особисті тупи головного пресдника УНС. Отже ж тому я, після доцільного призначення, зверну до Головного Уряду УНС з цією хвилюючою та верну до праці в УНС тільки тоді, коли на пості головного пресдника стане особа з громадським стажем та візєю великого Союзового діла.

В. Ділюк не мав додатку до свого надрукованого звіту.

В. Пастушок подякував усім за змогу брати участь в нарадах Головного Уряду УНСОюзу, висловив подяку і доповідання і співпраці з головним пресдником та іншими членами Екзекутивного Комітету, з головним редактором „Свободи” і редактором „Українського Тижневика”. Вони всі кожноразом допомагали і давали поради в першому році його праці на пості головного радного. Дораджував, щоб після висвітлювання фільму „За стерном долі”, який робить на глядачів кольосальне враження, збирати добровільні данки на потребу Комітету вшанування жертв Великого Голоду в Україні.

Д-р Н. Олесницький, інж. А. Дорошенко і мгр І. Геврик не мали додатків до своїх надрукованих звітів.

Д-р Б. Гнатюк попросив, щоб Комісія для розбудови Союзовік перевіряла всі рекомендації, які на протязі років робила Контрольна Комісія, провіряючи діловодство Союзовік.

О. С. Біляк сказав, що треба конче перевести в життя побажання, яке висловила 30-та Конвенція, а то збільшити об'єм щоденника „Свобода”, а теж поправити її зміст і зробити її цікавішою. На його думку, це можна б зробити при теперішньому числі редакторів. В дальшому сказав, що порівнюючи роки 1981 і 1982 можна ствердити спадок читачів на 819 осіб. Існує такий стан, що можна сподіватися, що число читачів дальше буде спадати і над цією справою треба застановитися. Підкреслює, що йому важко

зрозуміти, чому в цьому році наклад Альманаха був такий малий, бо всього 5,000 примірників. Попросив, щоб хтось один з членів Екзекутиви відповів йому на це питання. Сказав, що книгарня „Свободи” потребує генеральної реорганізації. Треба прийняти на працю такого керівника книгарні, який міг би зробити докладний каталог книжок, які є на полицях і в папках. На кінець зайняв становище до слів д-ра А. Лозинського, які він висловив у відношенні до Митрополита Мстислава. Сказав, що кожна людина розуміє правду по своєму. Ніхто не має права, навіть д-р Лозинський, відбирати Митрополитові, як громадянину і як людині з певним політичним переконанням, права висловити свою думку. Йому, як знаменитому журналістові, а того не можна йому відібрати, вільно висловити свою думку і ніхто не має права йому цього заборонити. Заявив, що він протестує проти таких виступів на форумі Річних нарад Головного Уряду УНС супроти митрополита Української Православної Церкви. Він є митрополитом, а при тому громадянином і українським патріотом, не гіршим, як кожний із присутніх. Висловив надію, що ще дехто з присутніх займе відповідне становище до цієї справи.

Мгр І. Геврик підніс справу виплати діст деяким делегатам 30-ї Конвенції УНС. Сказав, що до нього наспіло багато листів від делегатів, в яких вони жалуються, що їм не повернено коштів подорожі на Конвенцію. Відчитав постанову статуту, яка відноситься до цієї справи. Звернув, що багатьом делегатам не виплачено повного звороту коштів подорожі, бо вони їхали спільним авто. Такого немає в статуті, то жані головний пресдник, ані головний касир не мають права відбирати делегатам цього привілею.

7. ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ

Уляна Дячук зголосилася до слова в справі резигнації д-ра А. Лозинського з посту головного радного УНС. Вона відчитала 35-й параграф статуту УНС, в якому сказано, що обов'язком головного пресдника є приймати резигнації головних урядовців, пропонує в письмі, які мають бути остаточно затверджені Головним Урядом впродовж 30 днів. З огляду на те, що Головний Уряд тепер засідає, він може прийняти резигнацію д-ра А. Лозинського, або її відхилити.

Т. Максимович дав внесок, щоб прийняти згадану резигнацію. Внесок піддержали Уляна Дячук і Тарас Шмагала.

Ведучий нарадами д-р М. Куропас перевів голосування, яке у висліді дало, що велика більшість голосувала за прийняттям резигнації д-ра А. Лозинського. 6 здержалися від голосування.

Перерва 15 хвилин.

Наради проводить заступник гол. пресдника д-р М. Куропас. Він заявив, як пресдник наради і теж в імені Екзекутиви, що в історії УНСОюзу були різні сварки і непорозуміння і всі вони були на місці, навіть такі заклади, які заторкували головного пресдника. Але коли переступається границю, що в культурному світі не є до подумання, бо коли говориться в такий спосіб, як говорив д-р А. Лозинський про несприятелів осіб, переступається усі допускарні форми, якими користується культурний світ і українська громада в Америці зокрема. Він відчитав параграф статуту УНС, який відноситься до резигнації члена Головного Уряду. „На випадок смерті, резигнації, постійної незділності або постійної нездатності якогонебудь головного урядовця Союзу, Головний Екзекутивний Комітет на своєму звичайному або надзвичайному засіданні має право покликати на опорожене місце іншу особу, яка має всі кваліфікації головного урядовця, але тільки до часу найближчих нарад Головного Уряду” (§32). З огляду на те, що члени Головного Уряду прийняли резигнацію д-ра А. Лозинського, Головний Уряд має право назначити на його місце особу, яка має всі кваліфікації бути членом Головного Уряду.

Мгр І. Геврик запропонував, щоб з огляду на те, що Детройтська Округа не має представника в Головному Уряді, назначити Романа Татарського, голову тієї Округи, на пост головного радного — на місце, яке займав д-р А. Лозинський. Його пропозицію піддержали Т. Шмагала і В. Квас.

Коли д-р М. Куропас запитався, чи хтось хоче зголосити ще інших кандидатів, **В. Пастушок** запропонував, щоб замкнути листу кандидатів. Його піддержав А. Кейбіда.

Переведено голосування — великою більшістю голосів (2 особи здержалися) обрано Романа Татарського на пост головного радного УНС.

Д-р Н. Олесницький сказав, що він тому здержався від голосування над прийняттям резигнації д-ра А. Лозинського, бо відчув велику іронію з його відходом з посту головного радного УНС. Тому, що він висловився у своєму резигнаційному звіті, що одною з причин його резигнації є те, що після останньої Конвенції головний пресдник почав писати у „Свободі” і урядувати так, як переможець над переможеними, і це його обурило. Застигував з його звіту „...бо ж чейже УНСОюз не є одною, чи другою політичною фасадом...” Сказав, що він не вірить, щоб д-р А. Лозинський, який адвокат, не бачив грубої іронії у своєму виступі, так, як він не бачить іронії в тому, що сказав, що на його погляд УНСОюз став недемократичною фасадом, що причинилося до його резигнації.

З подібних причин, бо перебрання УКА одною політичною партією, вийшли з XIII Конгресу УКА головний пресдник і представники 27 організацій, а їх за це осуджує д-р А. Лозинський, який зробив сьогодні те саме. Сказав, що він не голосував за прийняттям його резигнації тому, бо вважав, що д-р А. Лозинський мусить відповісти на той звіт, який фактично не є звітом, а „солондою іронією”. Д-р А. Лозинський і його однодумці з Визвольного Фронту осуджують головного пресдника і багатьох інших за вихід із залі нарад XIII Конгресу УКА, за їхню політичну думку — правильну, чи неправильну, але незгідну з поглядами Визвольного Фронту.

Свої заваги д-р Н. Олесницький повторив англійською мовою.

В. Ділюк на вступі зазначив, що дискутувати в такий ситуації, яка витворилася, не є легко. Сказав, що на першій сторінці свого звіту головний пресдник написав, що „...кується нова зброя для використання проти демократичної думки, що існує в умах членів теперішнього Головного Уряду.” В другому місці пресдник написав так: „...Головний Екзекутивний Комітет вже в минулому дав до пізнання, що він є за злукою цих двох інституцій, обох бастионів українського націоналізму та американського і канадського патріотизму”. Попросив, щоб головний пресдник висловив йому, що він має на увазі, пишучи ці слова. А теж попросив висвітлення до слів: „...І, вікінді, ми мусимо справитися з нашою позицією...”

громаді, якщо маємо здобути знову для української громади престиж, який вона мала раніше.”

На завагу заступника головного пресдника д-ра М. Куропаса, щоб гол. радний В. Ділюк теж зрезигнував, сказав, що він йому тієї примисності не зробить, бо він мусів би потягнути за собою понад три тисячі членів, яких він записав до УНСОюзу і яких він, записуючи їх, говорив, що УНСОюз є соборницька, українська національна установа. Коли б він вийшов зі Союзу, то він мусів би тим людям сказати, чому він це зробив — отже покинув він цього не зробить. Запитався головного секретаря В. Сохана, чому так багато членів зрозешлюють грамоти, а теж хотів би знати, які причини вони подають для цього, бо він знає з терену, що йому є багато легше організувати нового члена, як перекопати тих, що хотять зрозешлювати грамоти, щоб вони залишилися членами. Він особисто врятував 42 члени, бо перекопав їх, щоб не зрозешлювали грамот.

Звернувся до Екзекутиви і головного редактора „Свободи” з питанням, чому в 90-ліття „Свободи”, яке припадає в цьому році, не було про це ніякої згадки. Він колись пропонував, щоб такий ювілей відсвяткувати в Канаді, але його пропозицію зігнорували.

Порушив справу організування нових членів і ствердив, що немає зросту членів, а навпаки — члени відходять і є спад членства. Запитався, як використано поради Джеймса Балу, бо, на його думку, вони були дуже коштовні.

Відносно фільмів запитався, яку користь вони приносять під оглядом організації. Запитав Екзекутивний Комітет, чи це є його прерогативою виносити того роду однудушну резолюцію, яка появилася 9-го квітня ц.р. в „Свободі”. На його думку, Екзекутива є виконавчим органом і переводить в життя рішення Головного Уряду, який, згідно зі статуту, діє поміж Конвенціями. Екзекутива повинна приготувати й обурити урядові пропозицію і прийти з нею на наради Головного Уряду, дістати його одобрення, а тоді її виконувати. Підкреслює, що того роду рішення не є прерогативою Екзекутиви. Він має достовірні інформації, що інтенцією тієї резолюції було направити справи в громаді, а не творити іронію організації, яка вже внесла прохання до СКВУ, щоб її прийняли в члени. Як йому відомо, такої можливості вже нема, бо нові організації можна приймати тільки на пленумі Секретаріату СКВУ, такого до наступного IV Конгресу СКВУ вже не буде. І де ж тоді опиниться УНСОюз? УНСОюз є соборна, об'єднана установа і вона мусить такою залишитися. УНСОюз не може довести до того, щоб колись історія показувала на нього пальцем, що він причинився до роз'єднання української громади. Запитався головного пресдника, чи він має змогу і час очолювати УНСОюз і рівночасно що новостворену репрезентацию і чи це вийде на добро УНСОюзові.

Звернувся до Головної Контрольної Комісії з питанням, чи вона має роз'язку в тих справах. Апетував до всіх членів Головного Уряду, щоб старалися ці всі справи вивести на чисті води для добра цілої української громади.

Текля Мороз висловила своє застереження до звітів, у яких були заторжені справи, які не мають нічого спільного з працею для УНСОюзу і які не приносять ніякої користі Союзові. Про себе сказала, що вона дуже активно працює в українській громаді, але про це не згадує у своїх звітах. Коли б вона могла організувати при тих організаціях, у яких вона працює, Відділ УНСОюзу, то вона про це писала б у своєму звіті, а так, на її думку, це тільки витрата часу. Вона, від самого початку свого поселення в Канаді, включилася до УНСОюзу і вважає, що має право висловити в тих справах свою думку.

Інж. А. Дорошенко висловив своє здоволення з того, що д-р А. Лозинський зрезигнував з посту головного радного. Сказав, що його виступ проти Митрополита Української Православної Церкви в Америці, Блаженішого Мстислава, тільки доказує, що д-р Лозинський не заслуговує на те, щоб бути членом Головного Уряду УНС. Своім виступом він ще раз доказав, що він надалі йде за гаслом „партія понад УНСОюз” та „партія понад державу”. Ще раз подякував йому за те, що зрезигнував.

В. Пастушок підкреслює, що це не був форум, на якому можна було виступати з образою Митрополита Мстислава, як це саме зробив д-р А. Лозинський. З цього приводу він вніс протест.

Д-р Анна Чопик запиталася головного касира Уляни Дячук, чи УНСОюз доклав якусь суму грошей до Стипендіального Фонду ім. Романа Слободяна, на який його діти і приятелі зложили \$6,500.

В. Квас сказав, що йому дуже прикро, що д-р А. Лозинський, звітуючи образив Митрополита Мстислава і головного пресдника УНС. На його думку, А. Лозинський образив теж усіх членів Головного Уряду і тому він вважає, що ведучий нарадами повинен був відібрати йому голос, бо це не був звіт, який відноситься до його діяльності в УНСОюзі. Тому він здержався від голосування над прийняттям резигнації д-ра А. Лозинського.

Проф. Т. Шмагала порушив справу приросту членів УНС. Запитався головного організатора і головного пресдника, що було зроблено в тому напрямі, щоб заангажувати на працю директора продажу забезпечення, згідно з рішенням на надзвичайних нарадах Головного Уряду у вересні 1982 року? Також запитався, що зроблено, щоб вишколювати продавців забезпечення і їх zatrudнювати на працю. Сказав, що йому важко зрозуміти, щоб у часі, коли в Америці панує велике безробіття, важко було знайти людину, яка хотіла б працювати на пості організатора членів. На це мусять складатися якісь причини і він хотів би, щоб члени Головного Екзекутивного Комітету, які є відповідальні за це, йому цю справу висіклили.

Анна Гарас зазначила, що підписана переплатила за „Свободу”, яка була схвалена 30-ю Конвенцією, причинила секретарям Відділів багато клопотів, бо багато членів, головню тих, які народжені в Україні, нарікають, що мусять передплачувати „Свободу”. Вони вважають це за дискримінацію, бо ті, що не є народжені в Україні, а теж ті, що хоч народжені в Україні, але живуть в Канаді, не мусять передплачувати „Свободи”. Деякі члени навіть погрожуovali судовою справою, бо казали, що ніхто не може примусити їх платити за „Свободу”. В тих справах вона зверталася за порадом до Головної Канцелярії, але не одержала ніякої відповіді. Тому просить тепер відповісти їй на ті питання.

Марія Чучман мала свої застереження до посмертних згадок у „Свободі”. Сказала, що вони є задовгі і для загалу членів нецікаві. Ті дописи є хіба присмії тільки для родини покійного.

Геновефа Жеребник запиталася, чому Екзекутива перестала користуватися порадами Джеймса Балу — які склалися на це причини? Підкреслює, що на його поради Екзекутива нічого не робила, як теж поодинокі члени Головного Уряду присвятили багато часу на студювання його звіту.

Традиційна Ялинка у Ватервілі

Заходом 99-го Відділу СУА в Відділі УККА відбулася в залі Українського Клубу 15-та чергова Ялинка при участі 120 осіб 8-го січня 1984 року.

Відкрив її голова СУА Наталка Кушнір, яка запропонувала о. пароху Т. Гуманицькому провести молитву, а потім голову Відділу УККА мгра Андрія Дурбача, який провів програму. Він закликав зберігати традиції української Ялинки, українське Різдво триває довше, ніж один день, це велике родинне свято.

Під проводом Ярослава Кушніра діти виконали різдвяну сценку „Діти ідуть до Вифлеєму“. Виступали: Данка Шурпак, Христия Скалій, Бетті Філяк, Петруся і Леся Філяк, Ромко Кошикар, Християн Спак і Лариса Дурбач. Отець Т. Гуманицький пригадав різноманітні християнські традиції. Перші християни спочатку святкували Воскресіння Христове, чуда Христові, свята мучеників. Шойно у III столітті, замість римських сатурналів, завели свято Різдва християнська Ісуса Христа. Церков-

ний мішаний хор під проводом Я. Кушніра проспівав: „Днес поноше“, „Іде зізвезда чудна“, „Не плач, Рахиле“, „Нова радість“.

Після смачної вечері, що її приготували союзники мгр Тетяна Дурбач мала доповідь про українські коляди. Вони представляють біблійну історію народження Ісуса Христа з різними побутовими додатками, які поважають для господарів домі. Вона навідала зразки коляд з різних наших земель, а потім змодернізовану народну колядку поета Юрія Шкременюка про те, як лемки, подоляки, бойки, волинські й гуцули вітають новонародженого Ісуса.

Присутні відспівали низку коляд.

Вкінці мгр А. Дурбач подякував усім, що причинилися до приготування й проведення Ялинки, управи Українського Клубу за безкоштовне відступлення залі. Молитвою й колядкою закінчено цю Ялинку.

І. Д.

Зустріч Єпископа

Владика Володимир

В українських громадах південної Каліфорнії середина місяця грудня пройшла під враженнями зустрічі із Єпископом Володимиром, нововисвяченим ієрархом Української Православної Церкви в Європі.

Використовуючи участь у Світовому Конгресі Владика Володимир відвідав окремі православні парафії Північної Америки і, на окреме доручення Митрополита Мстислава, завітав до Лос Анджелесу, де взяв участь в урочистостях громад св. Андрія Первозванного і св. Володимира та відвідав парафію св. Покрови у Сан Дієго.

Храмово свято св. Андрія 11-го грудня стало першою зустріччю Владика з місцевими українцями. Під час урочистої Богослужби у співслужінні із настоятелем о. прот. Степаном Галиком та о. прот. Григорієм Підгурським єпископ звернувся до вірних із проповіддю християнських і національних цінностей у щоденному житті та побуті. Особливо прикрасою Служби Божої був мистецький спів хору під керівництвом диригента Григорія Іліка.

У просторій залі Українського Культурного Осередку відбулося багатолюдне прийняття із висловом привітів ряду громадсько-церковних діячів та з концертом народних пісень церковного хору, сольовим співом Лідії Каслер та виступом вправних танцюристів групи „Явір“. Дякуючи за теплу зустріч, Владика відзначив помітні здобутки місцевих українців, прив'язаність до церкви і плекання національних традицій.

15-го грудня у супроводі о. прот. С. Галика і голови громади св. Андрія інж. Олександра Васенка єпископ завітав до церкви св. Покрови у Сан Дієго. Не зважаючи на будній день, майже ціла громада зустріла високопоставленого гостя хлібом та сіллю зі співом ритуального привіту церковним хором під керівництвом диригента Сергія Гейзера.

Після спільної молитви,

привіту й звернення Владика до вірних, у неофіційній атмосфері зустрічі парафіяни знайомилися із дорогим гостем. Особливо приємною несподіванкою була його зустріч із давніми знайомими, земляками з Волині.

Посвяченням новозбудованого престолу церкви св. Володимира в Лос Анджелесі завершилися односторонній побут Владика в Каліфорнії. Урочистості посвячення та Богослужба супроводжувалися співом хору парафії св. Андрія; співслужили настоятель о. прот. Григорій Підгурський, о. прот. С. Галик та о. Г. Волковинський із Фініксу.

Словами теплих привітів та побажань висловлювали присутні радість спільної зустрічі на парафіяльному обіді із співом моголліти Владика та господарям прийняття. Серед виступів вирізнявся заклик д-р С. Шумського до завершення Української Православної Церкви патріархатом на чолі із Блаженнішим Митрополитом Мстиславом. Цю ідею підтримував настоятель о. прот. Григорій Підгурський і подякував Владика, отця і співучасникам радісної зустрічі в громаді св. Володимира.

Поему, присвячену Владика, відчитав її автор Іван Ліщенко-Лашко.

У понеділок, 19-го грудня місцеві українці прощалися з Владиком, якого швидко полюблювали.

О. Захарів

Місце для УВУ в Міжнародній Асоціації університетських ректорів

З пристиглою у академічних колах Міжнародною асоціацією університетських ректорів (президентів) Український Вільний Університет утримує зв'язок від довшого часу. На Асамблеї цієї Асоціації перед шістьма роками, яка мала місце в Бостоні, заступав УВУ з уповноваження ректора проф. д-р Леоніда Рудницького. В добре редагованому кварталнику Асоціації „Ліоке Мунді“ („Світло світу“) у 8 томі, в числі за червень 1979 року була вміщена обширна інформація про УВУ (двосторінкова, із фотографією будинку УВУ та зі знімком ректора, проф. д-ра В. Янів). Центральна в той час була у Сеулі, Південна Корея. Актуальною центральною в цій каденції є у Бріджпорті, ЗСА. Завдяки попереднім зв'язкам УВУ отримав запрошення на чергову асамблею у Бангкоку в Тайланді. Запрошення використав ректорат до остаточного оформлення членства, полагодивши у жовтні всі необхідні формальності: У висліді отримав проф. д-р Володимир Янів членську грамоту на біжучий академічний рік, бо університети є репрезентовані своїми ректорами (а чимало ректорів за давнім звичаєм ще обираються на рік). З огляду престижного членства у світовому об'єднанні ректорів має своє велике значення, а форум добре надається до поширення інформації не тільки про Український Вільний Університет, але й взагалі про актуальне положення України. Разом із грамотою отримав проф. В. Янів відзначку членства. На міжнародному форумі — це одне із поважніших досягнень УВУ, який вже здобув собі відповідну позицію, як найстарший тепер екзильний університет.

Ректор УВУ проф. В. Янів

На маргінесі варто згадати, що майже рівночасно (листопад 1983 року) вишла у 70-ліття смерті Лесі Українки збірка праць про неї у французькій мові, видана спільно із департаментом загальної та порівняльної літератури при Паризькій Сорбонні, як вислід спільної конференції, яка мала місце в квітні 1982 року. Після збірки праць про Сквороду та про Франка це є вже третя французька збірка праць про наших корифеїв, про яких у Франції досі мало відомо, а окремих видань взагалі не було.

Світла...

Закінчення зі ст. 2.

яких 25 осіб, разом з кількома співробітниками — на яких 30 осіб. Отже це дуже далеко до нормального стану в інших редакціях.

Проте слід твердити, що заплановане поповнення української відділу новими силами проходить із якихось ближче невідомих причин дуже повільно. Можливо дуже повільно працює бюрократичний апарат, що ці справи вирішує. А може є всіякі не надто прихильні нам сили, які, маючи добрі зв'язки з різними американськими колами, прагнуть звести бодай частково на нівельє посилення українських радіомовлень.

Адже не лише в СССР атакують „Радіо Свобода“ і прагнуть знівечити всі позитивні зміни, заплановані американцями. Зокрема йде там посилення дискредитації „українських буржуазних націоналістів“ і страх перед тим, щоб вони не популяризували ідеї самостійності поневолених Москвою народів крізь „Радіо Свобода“. Є на еміграції чимало російських шовіністів, яким це стає більшим в оці, яких охоплює страх за цілість імперії.

Та не во гнів кажучи, всіякі труднощі, які виривають в „Радіо Свобода“ у зв'язку з реорганізацією та поширенням українського відділу, діються великою мірою також з вини української еміграції. Хоч справа українського відділу в „Радіо Свобода“, покращення його дій, є чи не найважливішою справою нашого політичного життя на чужині. Адже це нам дає можливість мати безпосередній зв'язок з Україною, інформувати український народ

Дещо...

Закінчення зі ст. 2.

до його століття він напише. Я запропонував би книжку Сурмача всім, а особливо молодому поколінню, щоб воно знало перші кроки своїх попередників в Америці. Я вдячний могому сватові Іларіонові Чолганові, що познайомив мене з М. Сурмачем і його „Сурмою“.

Володимир Соханівський

Союзники влаштували Ялинку в Коговзі

Заходом 34-го Відділу СУА відбувся тут 8-го січня 1984 року в залі Українського Клубу Ялинка при участі понад 100 осіб. Голова СУА Ярослав Ракоча відкриває Ялинку, привітала присутніх і запросила о. митрата В. Андрушкова провести молитву та благословити просфору. Відтак представила посадника Коговзу Рональда Кенестрелі, що вже втретє перевибраний на посадника. Як великий приятель українців він завжди приходить на українські імпрези.

Посадник Кенестрелі привітав збірників, побажав усім з Новим Роком, закликав до співпраці в управі міста. Потім Я. Ракоча представила голову Товариства за патріархальний устрій УКЦВ. Стадника, що започаткував спів коляд.

Учителька У. Омецька, культурно-освітня референтка Відділу СУА, усвоїв доповіді пригадала про велике значення Різдва на рідних землях, де тепер сучасний Ірод забороняє його святкування. Багато українських родин не може святкувати його разом, бо бракує багато членів родин. Тому треба пильно зберігати наші Різдвяні звичаї, такі багаті змістом, з нашими чудовими колядками, щоб ми могли їх відновити у вільній Україні.

Секретарка 34-го Відділу СУА Євгенія Куфель англійською мовою описала красу нашого Різдва та прочитала українською мовою різдвяний вірш.

Отець митрат В. Андрушків розповів про значення ялинок в різдвяних святкуваннях. Між доповідями присутні співали коляди. Після вечері, що її приготували союзники, голова СУА Я. Ракоча подякувала союзникам за прийняття, за співпрацю, а гостям за участь. Молитвою й колядою закінчено цю традиційну Ялинку, що її союзники влаштовують щороку вже довгі літа.

(У. О.)

Успіх Української Фольклорної Групи з Куртіби

Минулого місяця Українська Фольклорна Група з Куртіби була спеціально запрошена на святкування роковин двох мстечок на півночі штату Парани: Королорадо та Порикату. Ми бралися в дорогу 8-го грудня 1983 року. При дорожній сірозеленій екаліптовій дереві та великій сороці. Так почалася весела і цікава подорож.

Коли ми приїхали до Королорадо, була вже північ. Ночували ми в гімназійному будинку.

Наступного дня була соняшна і тепла погода, що сприяла доброму та веселому настрою. На початку нашого виступу юнак Карло Шеремета прочитав реферат. Він коротко розповів, чому ми опинилися у дисперсії, про наше історичне минуле та дещо про наші звичаї та мистецтво. В цьому місті ми здобули велику симпатію, і до нас приходили журналісти, які в своїх часописах написали згодом прихильні нам репортажі. Виступ нашої групи був оголошений у телівізі як виступ найкращого ансамблю Парани. Кожна точка програми була успішною і бурхливо оплескувана.

Після виступу ми поїхали до Перекату, щоб там дати другий виступ. Там у неді-

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР НОРВЕГІЇ Каре Вільхольм заявив у понеділок, 23-го січня, що арешт високого цивільного урядовця, який приєднався до шпигунства на користь КГБ, советської секретної служби, привів до серйозного напруження між Норвегією і Советським Союзом. На пресовій конференції після закритого засідання з іншими міністрами норвежського уряду Вільхольм сказав: „Советський Союз повинен взяти на себе всю відповідальність за це. Нашій країні заподіяна велика шкода“.

Попращали пароху в Спрінг Веллі

Спрінг Веллі, Н. Й. — Місцева парафія св. апостолів Петра й Павла попросила за парохом о. Романом Руссо в неділю, 11-го грудня 1983 року.

Святочну трапезу приготували сестриці св. Анни разом з чоловіками Товариства Святого Імени в залі під церквою з участю понад 60 осіб.

Голова сестрицтва Катерина Брида та голова братства Карло Паолі передали в імені своїх організацій грошові подарунки отцеві та його родині. Кількома словами отця попросили також муж довіряти Івану Кузьмичу, та комішенер Теодор Дусенанко з 19-го Відділу Українсько-Американських Ветеранів у Спрінг Веллі. Співом багатолітній про-

вадила директорка хору Галина Стельмачук.

За почесним столом сиділи: о. Руссо, його дружина, Франціска, староста Йосиф Роговський з дружиною Галиною, І. Кузьмич.

Хоч о. Руссо є священником мелхітської єпархії Нью-Йорку, він понад рік служив у місцевій парафії, правлячи Богослуженням та кож в українській та старослов'янській мовах та проповідуючи щонеділі українською та англійською мовами. Крім цього, він розгорнув працю поміж українцями та жителями Спрінг Веллі, де за благословенням Владика Василя, єпарха Стемфордського, відкрив місію каплицю св. Андрія Первозванного в Гемптонбурзі. Н. Й.

В пам'яті Покійної

бл. п. Юлії Шурин

вдови по першому предсіднику 417-го Відділу УН: ім. „Співпраця“ сл. п. д-рові Кириліві складаємо 50.00 доларів на Наукове Товариство ім. Шевченка.

Горем прибитий Родині наше щире співчуття.

Ольга й Ілья ЦИБІРСЬКІ зі синами

Зі смутком сповідаємо, що 17-го січня 1984 року, після тяжкої хвороби, відійшов у Вічність, Почесний член СУВА, Полковник Армії УНР

СВ. П.

ВАСИЛЬ РУДЕЦЬКИЙ

Народжений 10-го квітня 1899 р. в м. Кам'яніц на Поділлі.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в українській православної катедрі св. Володимира, 20-го січня 1984 р., заідкн перевезено і поховано на православній секції Елмвуд цвинтарі.

Родині Покійного висловлюємо сердечне співчуття. Спи спокійно, Дорогий Покійний, а пам'ять про Тебе буде з нами повіки.

Головна Управа СУВА

Діпнімо сумною вісткою з Приятилами та Знайомими, що у п'ятницю, дня 6-го січня 1984 р. відійшов у Вічність

Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

СТЕФАН ЛУКАСЕВИЧ

бувний кооператор і підприємець, народжений 2-го грудня 1908 р. у Мостиських, Україна.

ПАНАХИДА — у понеділок, 9-го січня 1984 р., о 8-й год. веч. у похоронному заведенні Насевіча, 109 Тебдор Рд., Філадельфія, Па.

ПОХОРОН — у вівторок, 10-го січня 1984 р., о год. 9 30 ранку з церкви Христа Царя на українській католицькій цвинтар на Факс Чейсі у Філадельфії.

У глибокому смутку: дружина — ОЛЬГА син — ОМЕЛЯН з дружиною МАРТОЮ і дітьми АНЕКО І СТЕФАНОМ донька — ЛЮБА з мужем РОМАНОМ ПИРОГОМ і дітьми АНДРЕЙ І АДРИЯНОМ сестра — ІВАНКА з родиною брат — ЄВСТАХІЙ з дружиною ЕМІЛІЄЮ і дітьми сестра — ОЛЕНА з родиною у Польщі свати — ЯРОСЛАВ І ЛЮБОВ ТАТОМИРИ І ЗЕНОВІЯ ПІРІГ Ближча і дальша Родина в Україні

Помолімося за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства

Впрен. о. Протопреса. Іван Ткачук відслужить Заупокійну Святу Літургію, у суботу, 28-го січня 1984 року, о год. 10-11 ранку, в УПЦеркві св. Святих, в Нью Йорку, за Блаженної Пам'яті:

Інк. АНАТОЛІЯ ВАСИНЧУКА МАРІО ВОРОНЯК ІЛЬКА ГОРНЯКА ГАЛІНУ ДЕМЕНКО БОРИСА ІВАНЮКА МИХАЙЛА І ВАРВАРУ ПЛАХІТІВ БОГДАНА СТЕФАНОВИЧА

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померлих наших друзів. Помоліться в часі відпустки Заупокійної Богослужби, щоб поєднатися з нами в поході молитви до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Членам ФКУ ГОЛОВНА ЕКЗКУТИВА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

Д-р Олександр Н. Костек
повідомляє
ПРО ВІДКРИТТЯ ДРУГОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ
для загальної практики і внутрішніх недуг
при
110 Passaic Ave. ■ Passaic, N.J. 07055
Tel.: (201) 365-8075
Канцелярія отворена кожної суботи від 11:00 ранку до 1:00 по полудні, починаючи від 4-го лютого 1984 р.
Приймається за попереднім домовленням.

УКРАЇНА РАДЯНСЬКА, ЧИ НІ?
ПАРТОКРАТІЯ, ЧИ РОСІЯ?
РОСІЯНИ, ЧИ ЛІШЕ КОМУНІСТИ?
Повний питання, які досі турбують вас та роз'єднують американських українців РОЗВ'ЯЖЕТЕ САМІ після прочитання книжки п. 3.
„СИСТЕМА ЧУДЕС“
Автор, наочний свідок, описуючи свіжі ще події в частині книжки „Пішком по Україні“ розвіє ваші сумніви.
Книжка „СИСТЕМА ЧУДЕС“ продается в усіх українських книгарнях, її теж можна набути поштою висилаючи переказ в сумі 7.65 дол. на адресу:
J. FORDENKO
938 N. Hoyle Avenue, Chicago, Ill. 60622

КАРПАТСЬКИЙ ПЕЩАРСЬКИЙ КЛЮБ ТОРОНТО
влаштує
ЮВІЛЕЙНІ ПЕЩАРСЬКІ ЗМАГАННЯ
(30-ЛІТТЯ ПЕРШИХ ЗМАГАНЬ)
ЗА ПЕРШІСТЬ УСЦАК-у
(Української Спортової Централі Америки й Канади)
в днях 25-го і 26-го лютого 1984 року
на Song Mt., Tully, N.Y.
HWY No. 81, Exit 14, 15 хвилин на південь від Сиракуз.
СУБОТА, 25-го ЛЮТОГО 1984 р.
Година 8:30 — Видача чисел, а після кругобіг і великий кругобіг. Чоловіки, жінки, сеньйори, юнаки і юначки (14-18), хлопці і дівчата (9-14).
Год. 7-ма веч. — БЕЖКЕТ, роздача нагород і ЗАБАВА
НЕДІЛЯ, 26-го ЛЮТОГО 1984 р.
Год. 9-та — Збірка до плоского бігу.
Зголошення змагань (через спортивні товариства), з оплатою \$15.00 вислати не пізніше, як до 22-го лютого, на адресу: IHOR CHUMA, 29 Bearwood Dr., Islington, Ontario, Canada. M9A 4G5.
Приміщення замовляти індивідуально у HOLIDAY INN, Syracuse, New York Thruway, Exit 36, 315-457-4000. Special rates — Reference: Ukrainian Ski Club.

ВІДДІЛ УККА — ПАССЕЙК — БЕРГ'ЕН КАНТІ
запрошує все Громадянство на
СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ
ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 66 РОКОВИН УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ
яка відбудеться в неділю, 29-го січня 1984 р., в 5-й год. по пол. в залі Clifton High School при Colfax Avenue в Кліфтоні, Н. Дж.
В програмі: СВЯТОЧНА ДОПОВІДЬ — JERRY ZEKER, New Jersey Assemlenman та ХОР „ПРОМЕТЕЙ“
ПРОСИМО ПРО ЧИСЛЕННУ УЧАСТЬ.

У П'ЯТДЕСЯТЛІТТЯ ПОДРУЖЬНОГО ЖИТТЯ
наших Дорогих Приятилів і Колег
Віри й Евгена Левицьких
сердечно вітаємо і складаємо наші найкращі побажання повних сил, кріпкого здоров'я на
МНОГІЙ ЛІТА!
Приятелі і колеги, ньюйоркські члени ОМУС-у:
Оксана Базилевська, Рома Прийма-Богачевська, Дарія Генза, Ольга і Михайло Івасіва, Володимир Коропик, Ольга і Степан Крижанівські, Лідія Крушельницька, Марія і Лев Рейнарівні, Надя Савчук, Люба і Роман Тимчук, Володимир і Богдан Хабурські.

УВАГА!
У виданні Об'єднаних Українських Письменників „СЛОВО“
появилася нова книжка
МИКОЛИ ЩЕРБАКА
ПАХОЩІ СУЦВІТТЯ
ПОЕЗІЇ
(1960-1970)
104 сторінки
Ціна \$4.75 + 75¢ порто;
Мешканців стею Нью Джерсі зобов'язує 6% ставкового податку.
Замовляти:
СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Still available
SAGA OF UKRAINE
AN OUTLINE HISTORY
Vol. 1 ..... THE AGE OF ROYALTY
Vol. 2 ..... THE AGE OF HEROISM
(Англійською Мовою)
Автор **МИРОН Б. КУРОПАСЬ**
Ціна одного тому 2 дол., враховуючи пересилку
Мешканців стею Нью Джерсі зобов'язує 6% ставкового податку
Замовляти:
СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

УКРАЇНСЬКА ШАДНИЦЯ
— Ukrainian Savings
and Loan Ass'n у Філадельфії
пошукує працівника
TELLER — SECRETARY
Знання української і англійської мов обов'язкові.
Проху зголошуватися особисто або телефонічно.
1321 W. Lindley Avenue
Philadelphia, Pa. 19141
(215) 329-7080

Український Відділ Голосу Америки
шукає
КАНДИДАТІВ на ПРАЦЮ
з професійним досвідом у вживанні української мови і з радіо-журналістичними здібностями.
Представники Голосу Америки будуть у Чикаго від 30-го січня до 3-го лютого для проведення інтерв'ю із зацікавленими в такій праці.
Праця полягає переважно у перекладах матеріалів з англійської на українську мову і в писанні репортажів на різні теми. Крім бездоганного знання української і англійської мов, кандидати повинні мати також голосові дані і дикторські здібності, відповідні для передачі на коротких хвилях, і обізнаність з важливими поточними подіями у світі, особливо, що стосується американсько-радянських відносин.
Усі кандидати мають пройти письмовий і дикторський іспит. Початкова заробітна плата 20,965 — 25,366 дол., залежно від кваліфікації.
Щоб домовитися про місце і час інтерв'ю у Чикаго, зацікавлених, просимо телефонувати до Еда Кулаковського у Персональному Відділі Голосу Америки, тел. (202) 485-8117.

ТІЛЬКИ 2 ЦЕНТИ ДЕННО
коштує
\$5,000 — \$10,000
забезпечення
АКЦИДЕНТОВОЮ ГРАМОТОЮ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО
СОЮЗУ
Такі низькі вкладки для нових грамот
Акцидентового Забезпечення, виданих після
1-го жовтня 1983 року, вносять
\$6.50 ..... річно
\$3.35 ..... піврічно
\$1.75 ..... квартално
.60 ..... місячно
ЦЮ ГРАМОТУ МОЖУТЬ НАБУТИ ТІЛЬКИ ЧЛЕНИ
УНІОСІУЗУ У ВІСІ 16 до 55 років

Увага! **Увага!**
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
приймає негайно на різні околиці
Америку і Канади
ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ
Постійна праця. Запевнена платня. Соціальне, життєве забезпечення. Пенсійний фонд. Вакації.
Досвід продажу життєвого забезпечення побажаний. Інших переваг школи. Скористайтеся з цієї нагоди без ніяких зобов'язань.
ЗГОЛОШУЙТЕСЯ ЛИСТОВО або ТЕЛЕФОНІЧНО.
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
P.O. Box 17 A — 30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303
Тел.: (201) 451-2200.

ВАСИЛІ І СТЕПАН, ЩО ІХ ТРЕБА БУЛО НАЗВАТИ

У статті „Про Осипів і Василів в різдвяному тижні“ („Свобода“, ч. 7-ме з 13-го січня), пропущено як призначав сам автор, чимало важливих згадок осіб. Але два з посеред них вимагають таких доповнень:

Василь Авраменко — прибув до ЗСА у 20-их роках, з гуртом колишніх старшин УГА і Армії УНР після програти наших Визвольних змагань і причинився в невеликій мірі до збереження української особовості у діаспорі, захопивши молоді українським народним танком. Тепер тодішня молоді — безпосередні учні й вихованці школи народних танців Василя Авраменка — належать вже до старшої генерації, деякі з них на керівних становищах у громад. Об'їздив із танковими концертами Північну й Південну Америку та інші континенти світу. Ходив завжди в жупані, часто обвішаний військовими медалями. Кольоритна постать, помер бідно і призабутю.

Д-р Василь Ленчик — історик, професор університету, скінчив також теологію, в останніх роках професор Духовної семінарії у Стерфорді, генеральний секретар Головної Ради НТШ і член Президії НТШ, засновник і куратор музею у Стерфорді, автор численних наукових творів, один із провідних українських інтелектуалів, при тому людина скромна і безпретенсійна.

Коли у „Свободі“ (ч. 235-го січня) була мова „Про Степанів в день св. Степана“, то пропущено ненавряд д-ра Степана Ріпського, за фахом адвоката, не тільки колишнього старшини Українських Січових Стрільців (один із дуже нечисленних ще живих), але й ідеолог стрілецького руху своїми військовими історичними творами. Першорядний знавець проблеми українських військових архівів. Формально — голова УСоціал-демократичної партії на чужині, насправді яскравий протимарксист і державник.

ХЛОПСКИЙ РОЗУМ
Григорій Розум

Сторінок 229
Ціна \$12.50, пересилка 1.00 ам. дол.
Мешканців стею Нью Джерсі зобов'язує 6% ставкового податку.
Замовляти:
СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Богдан Кравців
ШЕВЧЕНКОВЕ
СЛОВО І СЛАВА
Антологія перекладів з Шевченка чужими мовами.
Ціна: \$7.50 з пересилкою
Мешканців стею Нью Джерсі зобов'язує 6% ставкового податку.
СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Олександр Твардовський

В. Лобановський про причини поразки збірної СРСР

Посипались громи й численні критичні зауваги в союській пресі на тренерів, начальство і змагунів збірної копаного м'яча СРСР, яка в рішальних змаганнях за вихід до фінальних ігор за перше місце Європи прогнала в столиці Португалії, Лісбоні — 1 : 0 і цим самим була елімінована від дальших ігор.

Збірна Португалії зазнала поразки в першій зустрічі в Москві 0 : 5, але у відповідних змаганнях зуміла добитися бажаного успіху. Отже збірна малої Португалії дала доброго прокухана союській збірній і ця поразка викликала неабияку бурю у провідних колах футбольної федерації СРСР. Цим разом московські критики мали більше відваги, адже головним тренером збірної є українець В. Лобановський, який прийшов на місце росіянина, що, як відомо, не зайшов далеко з тією збіркою в світовому чемпіонаті. В складі збірної більшість змагунів не-росіяни: українці, грузини, білоруси.

В „Спортивній Газеті“ з 13-го грудня 1983 року В. Лобановський помістив довшу статтю під наголовком „Образ гри: надії і реальність“, у якій дещо „відгрізається“ подалі причини тієї неприємної для нього поразки. Ось декілька його думок:

„Вважаю за потрібне звітувати про роботу тренерського складу збірної СРСР у сезоні 1983 року. І почну з найнеприємнішого — поразки в Лісбоні. Саме вона не дозволила виконати турнірне завдання сезону і перекреслила в очах багатьох зроблене на першому етапі підготовки команди до участі в світовій першості 1986 року. Отже, Лісбон, 13 листопада. Заключний матч у другій відбірній групі європейського чемпіонату Португалія — СРСР. Ми — лідери, суперники відстають на очко, їх влаштує тільки перемога. Але при виборі стратегії матчу ми, тренери й гравці, менш за все схильні довіряти цій суттєвій обставині. Хоча б тому, що вважасмо нижче гідності припустити саме думку про нічийний результат у грі з командою, яку в квітні перемогли з рахунком 5:0. Перша зустріч в Москві засвідчила, що більшість наших гравців переважає португальців у швидкості. Врахувавши це, ми вирішили створювати в Лісбоні надійність своєї гри в об'ємному сполученні з придрушенням надійності тактичних дій суперника. Ми

хотіли зіграти на тому, що господарі зобов'язані атакувати великими силами. Тому наша тактична установка передбачала швидкий, різкий і масовий перехід від оборони до атаки. Невтралізація найнебезпечніших нападників збірної Португалії доручалася Балтачі (українець) і Сулаквелідзе (грузин), перекриття криломих — Боровському (білорус) і Дем'яненко (українець); вільний захисник Чивадзе (грузин), зрозуміло, мав підтримувати партнерів в обороні, а Баль (українець), Гаврилов і Черенков (обидва росіяни) зв'язувати ініціативу розгріваючих гравців команди господарів. За обставин, коли м'ячем володіла наша команда, передбачалась участь в атаках восьми гравців. Гаврилов і Черенков мали атакувати „від своїх візаві“, Блохін (українець) і Родіонов (росіянин) — пропонувати адреси в глибині оборони португальців, а Боровський і Дем'яненко — теж саме на крилах (Усі відзначені національностей змагунів — наші — о.т.)

На установі ми просили гравців завершувати кожну атаку без втрат м'яча — ударом по шлі. І це було сказано, що кожен у цьому вирішальному матчі сезону мусив викласти на полі всі свої достоїнства — адже на півзусиллях такі поєдинки не вигравати... З придрушенням надійності гри суперника мало що вийшло через те, що ефективно працювали на оборону лише Балтача і Сулаквелідзе, опорний півзахисник Баль та вільний захисник Чивадзе... Дем'яненко і Боровський надто часто залишали без контролю важливі зони, а Гаврилов і Черенков надали повної свободи розгріваючим господарям. Та ще гіршим було те, що суперники постійно відбивали м'яч у наших атаківців саме тоді, коли партнери переклюкалися на атаку і прагнули зайняти активні позиції в передній лінії. Помітно знижувало ефективність атак збірної СРСР укр. обмежена кількість адрес на передній лінії, де не вдало відкривалися Блохін та Родіонов і куди рідко встигав Дем'яненко...

Виникає природне запитання: чому не було реалізовано фактично жодного тактичного принципу, завдяки яким команда мала переконливий вигляд у попередніх іграх. Мабуть, причина, як і біда, не була однією. Я бачу декілька факторів. І

принаймні два з них мають цілком очевидний об'єктивний характер. Перший — це короткочасність передзмагального тренувального збору, що практично тривав 8-го, 9-го і 10-го листопада. За три дні нам не вдалося збалансувати функціональний і особливо психологічний стан гравців. Другий об'єктивний фактор пов'язаний з гранично невдалою для нас розкладом рейсу літака Аерофлоту... доставили нас до Лісбону вночі 10 листопада — за три дні до матчу... Та все це — сукупні фактори. Гірка істина полягає в тому, що збірна СРСР знову, як і торік в Еспанії, а також на попередніх відбірних етапах чемпіонатів світу та Європи, не виграла вирішальний поєдинок. Вишикується певний систематичний ряд, а отже, є деякі стабільні причини, що заважають нам, і в них на часі розібратися.

В дальшому Лобановський розглядає деякі інші причини цих невдач, виправдується — „відгрізається“.

Нещодавно мене спитав один журналіст, — закінчує Лобановський, — чи можу я сказати впевнено самому собі, що знаю такі засоби й методи, які могли б допомогти збірній СРСР виграти першість світу. Моя відповідь була природною: якби знав, давно поділився б з усіма. Не існує і, мабуть, ніколи не існуватиме команди, яка перемогла б усіх, завжди й скрізь, за будь-яких обставин. Відкриття в гонитві за образом ідеальної команди є невичерпним. Наше тренерське життя — в цій гонитві, — закінчує В. Лобановський.

Очевидно, Лобановський не може звернути увагу на найважливішу причину, чому збірна СРСР не може до рівняти малої Португалії, а це — найосновніша політична. Змагуні українці, грузини, білоруси, вірмени і інші ніколи не будуть вповні надавати свої сили в міжнародних змаганнях, будучи свідомими, що їх осяги вписуються на конто росіян. Так само російські футболісти, такі як Гаврилов і Черенков чи Родіонов, не змагатимуться на повні сили в збірній, у якій головним тренером є українець, а в складі більшості змагунів не-росіян. Про це відкрито говорили змагуні союських дружин, що перед кількома роками відвідували ЗСА.

(от)

IKT **KOBASNIUK TRAVEL INC.**
157 Second Avenue, New York, N.Y. 10003
(212) 254-8779
Vera Kobasniuk Shumeyko, President

1984 ESCORTED GROUP TOURS

EASTER IN ROME - LOURDES April 19 - May 2	ROME - ASSISI - FLORENCE - NICE - LOURDES Escort: Oksana REREZNYCKA Pan American \$1,759
ADRIA Greece/Yugoslavia May 29 - June 14	ATHENS - DELPHI - METEORA - DUBROVNIK - SARAJEVO NOVI SAD - BANJA LUKA - ZAGREB Escort: Daria MARKUS Lufthansa \$1,688
PIESTANY SPA Czechoslovakia July 30 - August 20	ESPLANADE HOTEL - RHEUMATIC/ARTHRITIC TREATMENTS 3 weeks firstclass hotel - 3 meals daily - transfers Air New York/Wienna/New York Tarom \$1,694 \$220 add'l for Gerovital-HI Treatments \$139 Optional Aug. 20-22 VIENNA Program
OBERAMMERGAU - LOURDES August 17 - Sept. 1	OBERAMMERGAU 350th Anniversary PASSION PLAY - MUNICH KONSTANTZ - LUCERNE - GENEVA - LOURDES - PARIS Escort: Orest KEBALO Charter \$1,960
ESPANA BRAVA August 28 - Sept. 10	BARCELONA - MADRID - COSTA DEL SOL TOURS: MONTSERRAT MONASTERY - TOLEDO - GRANADA Firstclass hotels - daily breakfasts - three lunches New York/Barcelona/Madrid/Málaga/New York flights Transfers - city tours - service charges - taxes Escort: Marta JACUSZKO Iberia \$887
ROXOLANA Turkey/Croatia September 15 - 30	ANKARA - CAFFADOCIA - BURSA - ISTANBUL - DUBROVNIK ZADAR - PLITVICE LAKES - ZAGREB Escort: Lubow WOLYNETZ Lufthansa \$1,795
BRAZILIAN SPRING October 18 - Nov. 2	SAO PAULO - IGUAZU FALLS - PRUDENTOPOLIS - CURITIBA RIO DE JANEIRO Escort: Petro BOKALO Varig \$1,569
HAPPY HAWAII Nov. 27 - Dec. 4 OR Nov. 27 - Dec. 7	WAIKIKI (Honolulu) - 7 nights Firstclass HOLIDAY INN on beach. Air-transfers-baggage handling-breakfast briefing - Lei greeting - city sightseeing \$666 Two Island WAIKIKI/MAUI - 5 nights each Island HOLIDAY INN & KAANAPALI BEACH Hotels \$937 Escort: Andrew LASTOWECKY United

70: KOBASNIUK TRAVEL INC., 157 Second Avenue, New York, New York 10003 (SV)

Please send me detailed information FLYER/BROCHURE for the 1984 Tour marked below:

☐ EASTER IN ROME ☐ ADRIA ☐ PIESTANY SPA ☐ OBERAMMERGAU
☐ ESPANA BRAVA ☐ ROXOLANA ☐ BRAZILIAN SPRING ☐ HAPPY HAWAII

NAME: _____ Area Code: _____ Tel. No. _____
ADDRESS: _____ Zip Code: _____

THE Ukrainian Weekly
Now available:
additional copies of The Ukrainian Weekly's special issue on the
GREAT FAMINE.
Order by writing or calling The Weekly at (201) 434-0237.

УКРАЇНСЬКА СВИТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

HELP WANTED
FACTORY TRAINING
To be trained in wire drawing. Must be intelligent, husky and not afraid of hard work. Apply to or send resume: United Wire Hanger Corp. 1-5 Plant Rd. Hasbrouck Heights, N.J. 07604

REAL ESTATE
ПРОДАЄТЬСЯ "CONDOMINIUM"
у Мехіко, ціна \$10,000 (десять тисяч). Близькі інформації 1-415-362-1483
Телефонувати у вечірні години за каліфорнійським часом.

FUNERAL DIRECTORS
ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

Richard H. Burnadz
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
McNERNEY BURNADZ FUNERAL HOME
371 Lakeview Avenue CLIFTON, N.J.
Phone: (201) 772-1880
R.H. Burnadz — J.J. McNERNEY
Funeral Directors
Chapels available throughout the Metropolitan Area.

ROSE-HILL MONUMENTS
184 UNION AVENUE IRVINGTON, N.J. 07111
S. ZELINSKY — ПИЛИП ЧУЯ
ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО НАДГРОБНИКІВ. СТАВЛЯЄМО ПАМ'ЯТНИКИ НА ВСІХ ЦВИНТАРЯХ І НА СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, НЬО ДЖЕРЗІ І СВ. ДУХА В ГЕМПТОНБУРГУ, НЬО ЙОРК.
Granite • Marble • Bronze